

Årsrapport 2016 for Fællesfonden

Kirkeministeriet 2017
Dok. nr. 48686/16

Kirkeministeriet

Indholdsfortegnelse

Indhold

1. Påtegning.....	3
1.1 Fremlæggelse.....	3
1.2 Påtegning af det samlede regnskab.....	3
1.3 Erklæring om revision af fællesfondens regnskab 2016.....	4
2. Beretning	5
2.1 Præsentation af virksomheden	5
2.2 Virksomhedens omfang	7
2.3 Årets faglige resultater	9
2.4 Årets økonomiske resultat.....	18
2.5 Opgaver og ressourcer.....	30
2.6 Målrapportering.....	31
2.7 Forventninger til det kommende år	42
3. Regnskab	43
3.1 Anvendt regnskabspraksis	43
3.2 Resultatopgørelse	45
3.3 Balancen.....	50
3.4 Opfølgning på Lønsum	52
3.5 Bevillings-regnskab	53
4. Bilag til regnskabet	54
4.1 Noter til bevillings-regnskabet og resultatopgørelsen	54
4.2 Noter til bevillings-regnskabet og resultatopgørelsen	66
4.3 Folkekirkens forsikring 2016.....	73

1. Påtegning

1.1 Fremlæggelse

I henhold til bekendtgørelse nr. 813 om budget og regnskabsvæsen m.v. for fællesfonden af 24. juni 2013 udarbejdes der en konsolideret årsrapport for fællesfonden. Årsrapporten affattes i henhold til gældende bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen, bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011.

Årsrapporten er sat op med visse lokale tilpasninger efter Moderniseringsstyrelsens seneste vejledning om udarbejdelse af årsrapporter og indeholder følgende elementer:

Årsrapporten omfatter de delregnskaber i fællesfonden, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med revisionen for 2016.

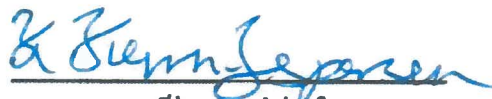
1.2 Påtegning af det samlede regnskab

Det tilkendegives hermed,

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at opstillingen og rapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende også for ikke finansielle oplysninger ved målrapportering,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

Departementschef

Økonomichef

24 MAJ 2017

1.3 Erklæring om revision af fællesfondens regnskab 2016

Rigsrevisionen afgiver fra og med 2013 ikke længere en samlet erklæring om fællesfondens regnskab.

Rigsrevisionen afrapporterer udelukkende på den afsluttende årsrevision af fællesfondens årsrapporter.

Rigsrevisionen afgiver fortsat en samlet erklæring om regnskaber under Kirkeministeriet, herunder fællesfondens regnskab, i den årlige beretning om statsregnskabet.

Se www.rigsrevisionen.dk

2. Beretning

2.1 Præsentation af virksomheden

Fællesfonden fungerer som folkekirkens fælleskasse og er ikke en fond i juridisk forstand. Ifølge lov om folkekirkens økonomi afholder fællesfonden en række nærmere bestemte fælles udgifter for folkekirken. Fællesfonden dækker med andre ord de af folkekirkens udgifter, der ikke finansieres lokalt.

Fællesfondens budget fastsættes af kirkeministeren efter rådgivning fra en budgetfølgegruppe vedrørende Fællesfonden. Budgetfølgegruppen har afholdt to samråd med deltagelse af en læg repræsentant for hvert stift. En repræsentant fra Præsteforeningen samt en repræsentant for de øvrige faglige organisationer for kirkefunktionærerne deltager som observatører. Budgetsamrådet er hørt om fællesfondens budget for 2016.

Fællesfondens primære indtægtskilde er landskirkeskatten, der opkræves direkte fra menighedsrådene. Derudover modtager folkekirken et beløb fra staten på ca. 366 mio. kr. svarende til 40 pct. af 1.892,8 præsters lønninger. Endelig er der enkelte mindre driftsindtægter samt en compensation fra staten for administration af registrering af navneændringer.

Fællesfonden betaler 60 % af lønnen til langt de fleste præster ansat i den danske folkekirke (1892,8 årsværk) og her til kommer en række præstestillinger (100 årsværk), der finansieret fuldt ud

af fællesfonden. Udgifterne til præsteløn udgør ca. to tredjedele af fællesfondens budget. Menighedsråd har desuden mulighed for at ansætte lokalt finansierede præster. Disse finansieres fuldt ud af menighedsrådet.

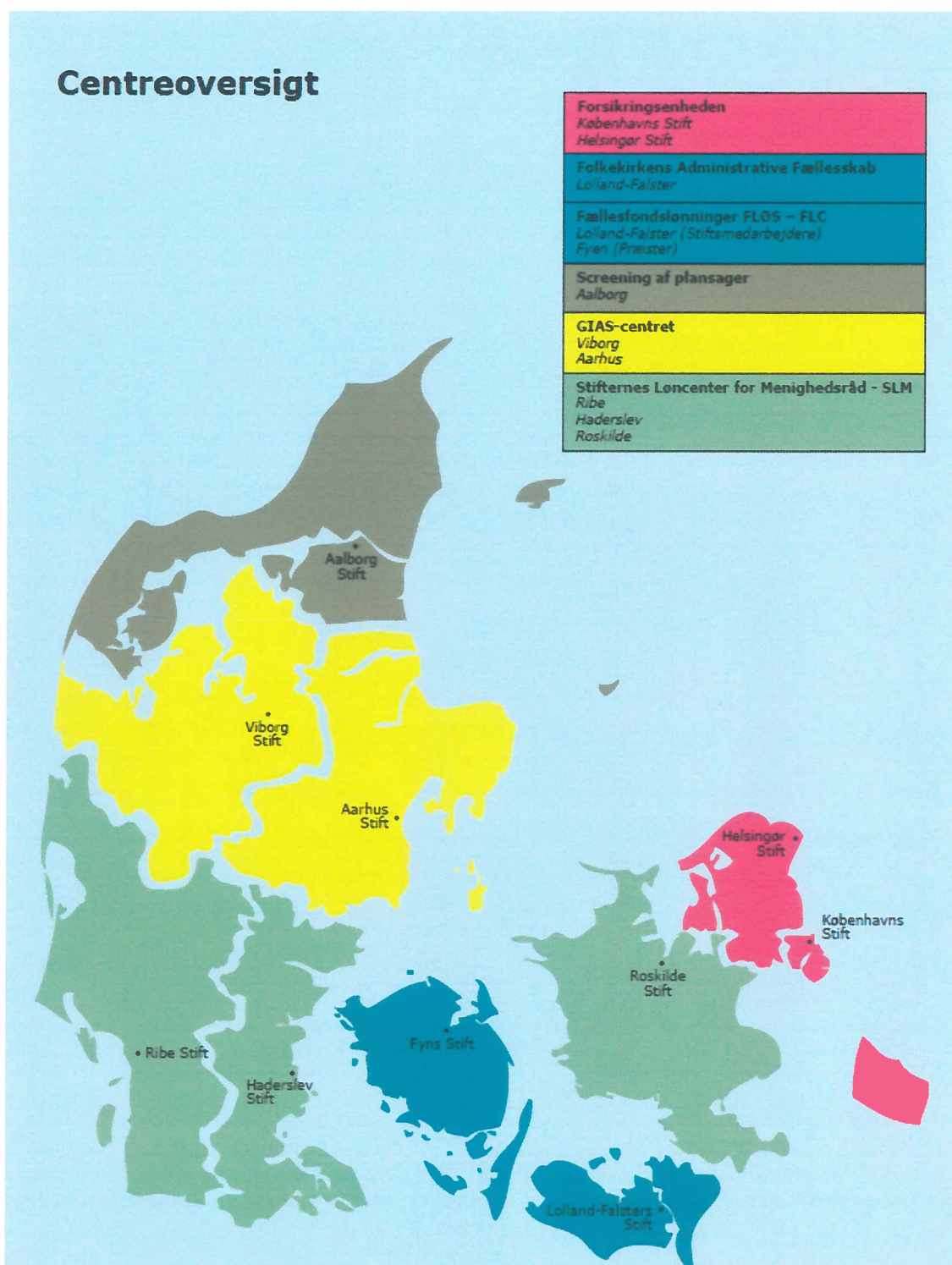
Fællesfonden finansierer desuden en række fælles folkekirkelige institutioner, og giver tilskud til en række øvrige formål. Foruden de faste tilskudsmodtagere, gives der gennem Folkekirkens Udviklingsfond tilskud til en række initiativer og projekter lokalt og på landsplan.

Af andre større udgiftsposter kan nævnes pension for tjenestemandsansatte kirkefunktionærer, revision af lokale kasser samt udligningstilskud til nedsettelse af kirkeskatten i økonomiske svage områder af landet. Folkekirkens Selvforsikringsordning indgår også i fællesfonden, men er udskilt på sit eget delregnskab. Forsikringsordningen er udgiftsneutral for Fællesfonden, da det forsikringsbidrag menighedsrådene betaler justeres efter udgifterne til udbetaling af erstatninger.

Institutioner finansieret af fællesfonden:

- 10 stifter inkl. centre
 - 3 kirkemusikskoler
 - Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV)
 - Folkekirkens It, herunder folkekirken.dk
- Øvrige centrale aktører, der modtager tilskud fra fællesfonden inkluderer bl.a.:**
- Folkekirkens Mellemkirkelige Råd
 - Skt. Petri – Den tyske menighed
 - De tre døvemenigheder
 - Betjeningen af hørehæmmede

Figur 2.1.1 Stifter & centre

2.2 Virksomhedens omfang

I tabel 2.2.1. ses en samlet hovedoversigt over fællesfondens økonomiske hovedtal for 2016. Tabellen omfatter de mest centrale områder set ud fra en risiko- og væsentlighedsbetragtning, det vil sige omkostninger og indtægter til præster, stiftsadministrationer og disses centre samt folkekirkens lt. De tre områder udgør ca. 70 pct. af fællesfondens samlede netto omsætning. Fra 2016 er Kirkemusikskolerne indarbejdet på samme niveau som de øvrige af fællesfondens institutioner. Tidligere blev de behandlet som tilskudsmodtagere. Der redegøres i de følgende afsnit for fællesfondens faglige og økonomiske resultater, herunder kan nævnes:

- Arbejdsudvalg om liturgisk arbejde om undersøgelse og analyse af de liturgiske udfordringer i folkekirken.
- Udbud af ESDH-system og FLØS.
- Stifternes løncenter for menighedsråd blev implementeret ved udgangen af 1. kvartal af 2016. Stifternes løncenter for menighedsråd ligger i Ribe, Haderslev og Roskilde stifter.

Det samlede økonomiske resultat er et overskud på 36,6 mio. kr., hvilket betragtes som tilfredsstillende. Resultatet indeholder 9,6 mio. kr. i urealiserede kursgevinster og 15,4 mio. kr. er videreførelser af uafsluttede projekter og driftsoverskud i fællesfondsinstitutionerne. Fællesfondens reelle resultat er dermed på 11,6 mio. kr. Resultatet dækker desuden over flere mer- og mindreforbrug (se afsnit 4.1)

Tabel 2.2.1 Fællesfondens økonomiske hovedtal 2016 (t. kr.)

		Bevilling	Regnskab	Årsværk
Præster				
Kirkeligt arbejde	Omkostning	1.001.187	992.815	1.968,0
	Statsrefusion m.m.	-365.900	-	
			365.652	
Præster	Netto	635.287	627.163	1.968,0
Stiftsadministration				
Stiftsadministration	Omkostning	68.565	64.768	97,5
	Indtægt	-1.308	-3.529	
Delvist indtægtsdækkede centre	Omkostning	4.497	13.547	13,9
	Indtægt	-2.149	-10.445	
Bevillingsfinansierede centre	Omkostning	3.287	4.552	13,4
	Indtægt	-	-	
Stiftsadministration	Netto	72.892	68.892	124,8
Folkekirken IT				
Folkekirken IT	Omkostning	107.941	107.736	39,8
	Indtægt	-17.925	-21.854	
Folkekirken.dk	Omkostning	4.501	5.416	2,8
	Indtægt	-420	-405	
Folkekirken IT	Netto	94.097	90.894	42,6
Folkekirken uddannelser				
Kirkemusikskoler	Omkostning	24.012	24.498	39,5
	Indtægt	-2.367	-3.356	
Præsteuddannelse	Omkostning	40.545	37.227	26,0
	Indtægt	-4.098	-8.435	
Folkekirken uddannelser	Netto	58.092	49.934	65,5
Øvrige poster	Netto	266.949	255.112	-
Total	Netto	1.127.317	1.091.994	2.200,9

2.3 Årets faglige resultater

Fællesfondens aktiviteter består i stor grad af de forskellige institutioners opgaver og illustreres derved bedst ved en opgørelse af deres ressourceforbrug. Derudover består fællesfonden af mange tilskud og tilskudslignende bevillinger.

De faglige resultater, og dermed ressourcerne, fremgår af en række oversigter nedenfor. Her er der lagt vægt på at anskueliggøre omfanget af følgende aktiviteter:

- Personaleforbrug i form af anvendte årsværk for stiftsmedarbejderne, folkekirkens It samt præsterne.
- IT-aktiviteter i form af antal pc-arbejdspladser, brug af helpdesk og personaleforbrug
- Uddannelsesvirksomhed i form af antal studerende og kursusdage
- Forsikringsvirksomhed i form af udgifter til dækning af skader.

Konklusionen for årets resultataftaler fremgår af kapitel 3.

Årsværk for præster

Af tabel 2.3.1 og 2.3.2 nedenfor ses fordelingen af anvendte årsværk for præstestillinger i folkekirkens 10 stifter i Danmark.

Det samlede antal anvendte årsværk viser et mindreforbrug i 2016 på 24,8 årsværk i forhold til normeringen. I 2015 var mindreforbruget 13,6 årsværk. På trods af stigning i antal fastansatte præster i 2016 ift. 2015, er mindreforbruget steget grundet lavere forbrug af vikarer, og fradrag for lønrefusioner er steget.

Merforbrug i et stift er dækket af de øvrige stifters mindreforbrug.

Lokalfinansierede præster finansieres af den lokale kirkekasse (menighedsråd) og dermed ikke af fællesfonden og/eller staten. De indgår derfor kun som en supplerende oplysning.

Tabel 2.3.1 Præster - personaleforbrug i årsværk

	2015	2016
Årværksnormering præster	1992,8	1992,8
Tjenestemandsansatte præster	1.753,4	1.737,6
Overenskomstansatte præster	173,2	176,6
Fastansatte i alt	1.926,6	1.914,2
Barselsvikarer	21,9	18,7
Vikarer i øvrigt	80,7	94,4
Vikarer i alt	102,7	113,1
Forbrug indenfor normering i alt	2.029,3	2.027,3
Mer-/mindreforbrug af årsværk præster	36,5	34,5
Fradrag for lønrefusioner m.m.	-50,0	-59,3
Mer-/mindreforbrug af årsværk præster i alt	-13,6	-24,8

Tabel 2.3.2 Præster - personaleforbrug pr. stift

Stift	An- vendte årsværk	Norme- rede årsværk	An- vendte årsværk	Afvi- gelse	Normerede fællesfonds- præster	Anvendte fællesfonds- præster	Afvi- gelse
	2015	2016	2016		2016	2016	
Københavns Stift	198,3	199,8	194,4	-5,4	10,5	10,2	-0,3
Helsingør Stift	264,3	267,7	261,9	-5,7	14,2	13,9	-0,3
Roskilde Stift	243,3	244,8	239,0	-5,8	12,9	12,6	-0,3
Lolland-Falsters Stift	55,3	56,5	55,6	-0,9	3,0	3,0	-0,0
Fyens Stift	174,3	175,4	174,5	-0,9	9,3	9,3	-0,0
Aalborg Stift	198,8	201,6	201,4	-0,2	10,7	10,7	-0,0
Viborg Stift	166,5	165,5	165,2	-0,3	8,8	8,8	-0,0
Århus Stift	266,1	267,6	264,1	-3,4	14,0	13,8	-0,2
Ribe Stift	146,6	146,2	149,4	3,2	7,8	8,0	0,2
Haderslev Stift	166,6	167,9	163,7	-4,2	8,8	8,6	-0,2
I alt	1.880,0	1.892,8	1.869,3	-23,5	100,0	98,8	-1,2

Årsværk for stiftsadministrationer

Tabel 2.3.3 viser personaleforbruget i stifterne fordelt på formål. Der har været stigning i årsværksforbrug på 2,9

årsværk i forhold til 2015 svarende til en ændring på knap 2,5 pct.

Tabel 2.3.3 Fællesfondens årsværksforbrug

Tabel 2.3.3. Fællesfondens årsværksforbrug	2014	2015	2016
Stiftsadministration	101,2	101,3	97,5
Personaleopgaver for eksterne	17,4	17,3	11,2
Styrelse	29,2	29,4	33,1
Rådgivning	14,7	13,2	11,8
Økonomiopgaver for eksterne	1,2	1,2	1,5
Administration og hjælpefunktioner	38,7	40,1	39,8
Stiftsadministrative centre	18,6	20,6	27,3
Forsikringsenhed	4,2	4,6	3,9
KAS/GIAS	4,1	3,5	3,4
Folkekirkens Adm. Fællesskab	6,1	6,2	6,6
Fællesfondsløncenter	3,3	4,5	4,5
Plansagscenter	0,9	0,8	1,0
Kirkefunktionærcenter	0,0	1,1	7,9
Stiftsadministration i alt	119,8	121,9	124,8
Folkekirkens IT	36,0	38,9	42,6
Fælles systemer og aktiviteter	13,1	12,0	13,7
Folkekirkens systemer	3,9	3,9	4,0
Civilregistrering og kirkebog	6,8	6,7	6,8
Provstisystemer	0,8	0,5	0,2
Stiftssystemer	1,7	2,1	2,6
Kirkeministeriets systemer	0,1	0,4	0,4
Folkekirken.dk	2,9	3,1	2,8
Ledelse og administration	6,7	10,2	12,1
Uddannelsesinstitutioner	57,7	62,5	65,5
Vestervig kirkemusikskole	13,7	14,8	13,0

Løgumkloster kirkemusikskole	12,5	12,7	12,0
Sjællands Kirkemusikskole	13,4	13,6	14,5
Folkekirkens videns- og uddannelsescenter	18,1	21,4	26,0

Fællesfonden i alt	213,5	223,3	232,9
---------------------------	--------------	--------------	--------------

- Kirkemusikskolernes årsværk 2016 anvender anden opgørelsesmetode end de foregående år i henhold til nyt økonomistyringssystem, hvilket medfører usikkerhed om sammenligning over årene.

Stigningen i det totale årsværksforbrug dækker over flere forskellige udsving både på området for stiftsadministrationernes og Folkekirkens It. Stigningen på stiftsadministrationernes område i forhold til 2015 skyldes flere ting. Dels at et stift i 2016 har besat vakante stillinger og dels at manglende systemunderstøttelse på fællesfondsløncentrets område har krævet ekstra

ressourcer samt ansættelse af barselsvikarer. Et stift har også haft et sort ressourceforbrug i forbindelse med arbejdet i Forsikringsenheden til bl.a. udvikling af et It-system.

Stigningen i årsværkforbrug i Folkekirkens It skyldes færdiggørelse og afslutning i 2016 af flere projekter.

Årets faglige resultater for Folkekirkens IT

Folkekirkens It servicerer folkekirken samt Kirkeministeriet med It-ydelser. Opgaverne består i servicering af kirkenettet, herunder aktiviteter, der har at gøre med digitalisering og anvendelse af informationsteknologi i folkekirken og ministeriet. Størstedelen af opgaverne vedrørende folkekirkens It-systemer og Pc'er, herunder økonomi- og fagsystemer samt personregistrering varetages af Folkekirkens It. En nærmere beskrivelse af Folkekirkens It og områdets budget findes under afsnit 4.1.4.

De faglige resultater er opdelt i de førnævnte årsværkforbrug en kort beskrivelse af de væsentligste projekter samt årsværksforbrug. For en opgørelse af nøgletal, driftsorienterede produktionsresultater samt projekter henvises til Årsrapport 2016 for Folkekirkens It. En væsentlig del af organisationens kerneopgaver er større It-projekter i folkekirken eksempelvis implementeringen af FLØS2 (Et nyt lønsystem), der har været et prioriteret indsatsområde for organisationen.

Tabel 2.3.4 Folkekirkens IT

Kirkenettes nøgletal	2013	2014	2015	2016
Antal pc-arbejdspladser	3.605	3.688	3.850	3.844
Antal installationssteder	2.747	2.731	2.526	2.517
Antal brugere	3.998	4.009	4.025	4.356
- heraf personregisterførere	3.210	2.682	2.847	2.904
Antal henvendelser til Brugerservice	47.244	56.417	52.700	63.012
- heraf vedr. pc-support	21.863	26.028	26.514	31.191
- heraf vedr. leverancer m.m.	4.609	2.768	2.576	2.453
- heraf DAP			305	3.600
- heraf vedr. personregistrering	20.772	27.621	23.305	25.768
- heraf borgere v/personregistrering	-	2.800	1.626	1.347

I tabellen i årsrapporten 2015, var der fejl i opgørelsen af antal henvendelser vedrørende personregistrering, borgerhenvendelser, og dermed også i det samlede antal henvendelser. Det er rettet i denne tabel og er grunden til at tallene varierer i forhold til tallene i årsrapporten 2015.

Folkekirkens IT's driftsresultater

Tabel 2.3.4 viser aktiviteterne i Folkekirkens IT i 2016. For en nærmere og uddybende redegørelse henvises til Folkekirkens IT's årsrapport 2016.

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

FUV's formål og opgaver er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1501 af 10. december 2013. Bekendtgørelsen er fastsat i medfør af lov nr. 309 af 16. maj 1990 om folkekirkens institutioner til uddannelse og efteruddannelse af præster, samt lovbekendtgørelse nr. 864 af 25. juni 2013 om ansættelse i stillinger i folkekirken.

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenters overordnede opgaver og formål er:

- På videnskabeligt grundlag give teologiske kandidater en praktisk teologisk uddannelse som forberedelse til arbejdet som præst i folkekirken, og ved efteruddannelse styrke nyansatte præsters forudsætninger for arbejdet som præst i folkekirken
- Styrke almenteologisk, praktisk teologisk og pædagogisk virksomhed i folkekirken, og på videnskabeligt grundlag give almenteologisk, praktisk teologisk og pædagogisk efteruddannelse, herunder også orientering i samfundsvidenskabelige, filosofiske, litterære og kunstneriske forhold med henblik på varetagelse af kirkens opgaver i det moderne samfund

- Uddanne provster med henblik på varetagelse af provstestillingens ledelsesmæssige, vejledende og administrative funktioner
- Indsamle, bearbejde, udvikle og formidle data og viden, der er relevant for folkekirken og for forholdet mellem kirke og samfund

For en mere fyldestgørende beskrivelse af årets aktiviteter henvises til Folkekirken Uddannelses- og Videnscenters årsrapport 2016.

Den samlede kursusaktivitet fremgår af tabel 2.3.5 nedenfor. Opgørelsesmetoden blev ændret i 2015, og der er ingen sammenligningstal for tidligere år.

Tabel 2.3.5 Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter

Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter	2014	2015	2016
Deltagere/Kursister	1.767	1.870	1.632
<i>Pastoralseminariekurser¹⁾</i>	55	65	68
<i>Den obligatoriske efteruddannelse^{2) 3)}</i>	414	375	368
<i>Den almene efteruddannelse³⁾</i>	1.298	1.430	1.196
Omkostninger (t.kr)	15.503	15.571	15.497
<i>Pastoralseminariekurser¹⁾</i>	3.640	3.663	4.355
<i>Den introducerende efteruddannelse^{2) 3)}</i>	3.457	3.417	3.351
<i>Den almene efteruddannelse³⁾</i>	8.406	8.491	7.791

1) I Århus såvel som København

2) Kun præster og provster

3) Præster, provster andre ansatte i folkekirken. Frivillig såvel som rekvirerede kurser

4) I 2014 kaldte man uddannelserne følgende: Pastoralseminariekurser, den obligatoriske uddannelse og den frie efteruddannelse. I 2015 blev de kaldt Pastoralseminariekurser, Den introducerende efteruddannelse og den almene uddannelse

Kirkemusikskolerne

Kirkemusikskolerne uddanner kirke-musikere med det overordnede formål at tilgodese folkekirken behov for kirke-musikere på kort og lang sigt. Kirke-musikskolerne uddanner således organister, kirkesangere, klokkenister og kirkekorledere til folkekirken. Undervisningen omfatter undervisning på

eksamenslinjer, eksamensfri undervisning, efteruddannelse og kursusvirksomhed.

I tabel 2.3.6 er vist udviklingen i antal afsluttede uddannelsesforløb for folkekirken tre kirkemusikskoler. For en nærmere redegørelse af uddannelses- og eksamensformen for skolens uddannelser samt uddannelsessted henvises til den pågældende institutions

årsrapport. Det samme gør sig gældende for oversigter over afholdte kurser samt eksamensstatistikker. Der er

gennemført en undersøgelse af kirke-musikskolerne i 2015

Tablet 2.3.6 Gennemførte uddannelsesforløb

Dimittender	2013				2014				2015				2016			
	SJK	LGK	VV	I alt	SJK	LGK	VV	I alt	SJK	LGK	VV	I alt	SJK	LGK	VV	I alt
Organister	14	11	19	44	10	7	14	31	10	11	11	32	18	6	12	36
Kirkesangere	7	15	12	34	8	6	10	24	11	7	11	29	9	10	7	26
Kirkekorledere	0	0		0	0	0		0	0	0		0	1	0	0	1
Klokkenister		2		2		2		2		4		4		3		3
I alt	21	28	31	80	18	15	24	57	21	22	22	65	28	19	19	66

SJK er Sjællands kirkemusikskole, LGK er Løgumkloster kirkemusikskole og VV er Vestervig kirkemusikskole.

Antallet af gennemførte uddannelsesforløb har samlet været stabilt over de tre senest år.

Kirkefunktionæruddannelse

Fællesfonden yder tilskud til uddannelsen af kirkefunktionærer: Kordegne, kirketjenere og gravere. Kirkefunktionæruddannelsen foregår på AMU Fyn. Antallet af personer, der har gennemført de forskellige uddannelser, fremgår af tabel 2.3.7.

Tabellen viser statistik for AMU-uddannelser for medarbejdere i folkekirken, som har fulgt AMU-uddannelserne, og viser den obligatoriske grunduddannelse for kirketjenere, gravere og kordegne samt den obligatori-

ske efteruddannelse for kordegne –afhængig af jobfunktionen –samt efteruddannelse for kirkefunktionærer.

Folkekirkens brancheudvalg under Kompetencesekretariatet er ansvarlig for at udvikle, kvalitetssikre og markedsføre AMU-uddannelserne til folkekirkens medarbejdere.

Brancheudvalget er sammensat af repræsentanter fra arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer i folkekirken. Brancheudvalget har følgende sammensætning: Kirkeministeriet, Landsforeningen af Menighedsråd, Danmarks Kirketjenereforening, Danmarks Kordegneforening, FAKK – Forbundet af Kirke- og kirkegårdsansatte, 3F, FPO – Foreningen af Præliminære Organister og Dansk Kirkemusiker Forening.

Table 2.3.7 Statistik for hold afholdt under Kirkeministeriet

	Antal deltagere			
	2013	2014	2015	2016
Obligatorisk grunduddannelse	875	873	853	857
Fri efteruddannelse	375	237	425	567
	1.250	1.110	1.278	1.424

I forhold til 2015 har der været en stigning svarende til 11 pct. i antal deltagere.

Forsikringsvirksomhed

Det budgetterede beløb til skader i 2016 var på 65,6 mio. kr. I 2016 var den samlede budgetterede udgift til skader og præmier samt korrektion for tidligere års resultat i forhold til reserven på 68,4 mio. kr. Forsikringsregnskabet viser et overskud på 37,1 mio. kr. i 2016 jf. note 4.3. Overskuddet vurderes som særdeles tilfredsstillende, da det skyldes, at der i 2016 har været færre skader. Normalt udviser forsikringsregnskabet små udsving grundet

afvigelser fra et gennemsnitligt skadesår. Store udsving sker også regelmæssigt grundet ekstraordinære skadesår som følge af særlige begivenheder som f.eks. storme, skybrud mv. eller omvendt år med gunstig vejrlig o.l. Overskuddet reguleres ved en nedjustering i det fremtidige forsikringsbidrag. Skadebehandlingen varetages af Folkekirkens Forsikringsenhed i Københavns og Helsingør stiftsadministrationer. Antallet af skader i 2016 fremgår af nedenstående tabel 2.3.8.

Tabel 2.3.8 Forsikringsenheden, Status

Skadestype	2015	2016	- heraf afsluttede	- heraf ikke afsluttede	- heraf afviste sager og fejl-sager
Stormskade	367	152	121	25	6
Indbrud med følgeskader	221	242	154	75	13
Hærværk	106	72	49	20	3
Andet	93	114	47	27	40
Tyveri/Ran/Røveri	80	91	48	28	15
Skjult rør	66	54	4	22	28
Indbrud	57	28	15	8	5
Vandskade	55	54	9	15	30
Lynnedslag	52	40	26	8	6
Påkørsel	47	29	16	13	0
Svamp- & Insektskade	39	24	6	8	10
Glas	25	16	11	5	0
Kortslutning	22	18	12	6	0
Brand	22	17	9	8	0
Briller	21	27	23	2	2
Skybrudsskade	13	17	1	3	13
Entrepriseskade	2	3	1	1	1
Oversvømmelse	1	3	0	2	1
Tilsodning	1	1	0	1	0
I alt	1.290	1.002	552	277	173

Et normalt skadesår ligger på 1.200-1.300 sager og 2016 var derfor et år med få skader.

2.4 Årets økonomiske resultat

Fællesfonden kom ud af 2016 med et resultat på 36,6 mio. kr. Heraf vedrører 15,4 mio. kr. videreførelser af uafsluttede projekter og driftsoverskud i fællesfundsinstitutionerne. 9,6 mio. kr. vedrører urealiserede kursgevinster på obligationsbeholdningen. Fællesfondens reelle resultat er derfor 11,6 mio. kr. Dette resultat består af flere mindre- og merforbrug, hvor 7,9 mio. kr. vedrører godtgørelse og feriepengeregulering til præster. Generel virksomhed under Folkekirkens uddannelser viser et mindreforbrug på 1,5 mio. kr. som vedrører tilbageførte midler fra tidligere år. 1,3 mio. kr. er budgetteret overskud. Resultatet er tilfredsstillende.

I budgettet for 2016 var det budgetterede resultat for året på 7,9 mio. kr. (ekskl. delregnskab 32, forsikring, og delregnskab 36, Det bindende stiftsbidrag). Det endelige budgetterede resultat efter tillægsbevillinger tildelt i løbet af året blev på 1,3 mio. kr.

Den ikke-budgetterede afvigelse (netto) fordeler sig således:

- 0,3 mio. i mindreforbrug kr. på løn til præster og provster samt 7,8 mio. kr. på godtgørelser og øvrige formål på præstebevillingen
- 3,7 mio. kr. i mindreforbrug til stiftsadministration.
- 3,2 mio. kr. i samlet mindreforbrug på Folkekirkens It
- 9,6 mio. kr. i samlet mindreforbrug på Folkekirkens uddannelser.
- 10,7 mio. kr. i samlet mindreforbrug fordelt på forskellige mer- og mindre indtægter.

Stiftsadministrationerne har et mindreforbrug på 3,7 mio. kr. i 2016, hvor af 6,7 mio. kr. udgøres af videreførte ubrugte projektbevillinger, således at driftsresultatet er et merforbrug på 3,0 mio. kr. Folkekirkens It viderefører et mindreforbrug på 3,2 mio. kr. Uddannelsesinstitutionerne viderefører et mindreforbrug på 3,3 mio. kr. fra 2016, samt yderligere 4,8 mio. kr. til uafsluttede projekter. Samlet videreføres 11,5 mio. kr. i uafsluttede projektbevillinger. Det resterende mindreforbrug vil hovedsagelig tilbagefalde fællesfonden og indgår i de reserverede midler til pensionsforpligtigelsen. Oversigt over videreførte bevillinger fremgår af tabel 3.2.2.

De konsoliderede driftsposter for fællesfonden fremgår af tabel 2.4.1

Tabel 2.4.1 Fællesfondens økonomiske hovedtal 2016 (t. kr.)

	2014	2015	2016
Ordinære driftsindtægter (konto 10-13)	-1.209.544	-1.226.991	-1.221.700
- heraf indtægtsført bevilling	-1.116.665	-1.132.063	-1.128.059
- heraf salg af varer og tjenester	-92.878	-94.928	-93.641
Ordinære driftsomkostninger (konto 15-20 og 22)	897.075	919.072	956.242
-heraf løn	657.205	684.788	707.985
- heraf afskrivninger	11.482	10.416	12.777
- heraf øvrige omkostninger	228.388	223.868	235.480
Resultat af ordinær drift	-312.469	-307.919	-265.458
Resultat før finansielle poster	-22.345	383	-22.429
Årets resultat	-22.318	215	-36.598

Udgifter til pensionsbidrag- og forsikringsbidrag er siden 2007 blevet faktureret til de lokale kasser af fællesfonden. Fællesfonden hæfter for den samlede pensionsforpligtigelse for tjenestemandsansatte kirkefunktionærer. Folkekirkens forsikringsordning skal hvile i sig selv og er derfor ikke indeholdt i fællesfondens samlede resultat,

men forsikringen er fortsat en del af balancen. Eventuelle overskud på pensionsordningen hensættes til pensionsforpligtigelsen, som dermed går i nul.

Tabel 2.4.2 giver status over fællesfondens balance ultimo 2016.

Tabel 2.4.2 Fællesfondens balance (t. kr.)

	2014	2015	2016
Anlægsaktiver i alt	196.862	713.246	818.578
Omsætningsaktiver	664.367	226.054	208.380
Aktiver i alt	861.230	939.300	1.026.958
Egenkapital	-294.971	-307.875	-345.976
Hensatte forpligtelser	-294.336	-336.548	-339.865
Langfristet gæld	-85.120	-103.163	-140.729
Kortfristet gæld	-186.802	-191.713	-200.388
Passiver i alt	-861.230	-939.300	-1.026.958

Status for fællesfondens balance beskrives kort nedenfor. For en nærmere specifikation af status henvises til bilag 4.2

Fra 2016 indgår uddannelsesinstitutionerne som fællesfondsinstitutioner, hvilket påvirker tallene for 2016. Fællesfondens balance er derfor primo 2016 blevet øget med 8,3 mio. kr.

Stigningen i aktiver vedrører primært obligationsbeholdningen, som er på 611,5 mio. kr. Den øvrige stigning skyldes immaterielle anlægsaktiver i Folkekirkens It, som vedrører Person 3.0, DAP 3.0, Brugerstyring, Præsteværktøj 2.0 og Datavarehus. Omsætningsaktiverne er faldet med 18 mio. kr. Dette skyldes primært et fald i likvide beholdninger på 39 mio. kr. og en stigning i tilgodehavender på 22 mio. kr.

Den tilsvarende stigning i fællesfondens passiver kan delvist tilskrives en stigning i reserverede midler på egenkapitalen fra 30,1 mio. kr. til 61,5 mio. kr. Den urealiserede kursgevinst er steget med 9,6. Den frie egenkapital er faldet med 2,8 mio. kr. Der er en forøgelse af langfristet gæld. Langfristet gæld på fællesfonden består udelukkende af forsikringsreserven, som er steget grundet et gunstigt skadesår. Den kortfristede gæld er steget med knap 9 mio. kr., hvilket især er overførte bevillinger i Fællesfonden.

Afvigelsen mellem budget og regnskab fordelt overordnet på delregnskaber

Tabel 2.4.3 giver en oversigt over fællesfondens indtægter og udgifter fordelt på delregnskaber. Der redegøres for de forskellige årsagsforklaringer under bilag 4. Tabellen viser et samlet mindreforbrug i regnskabet på 36,6 mio. kr. i forhold til budgettet.

Delregnskab 1, Landskirkeskat mv.: Landskirkeskatten samt tilskud for administration af navneændringer har som forventet overholdt budgettet.

Delregnskab 2, Præster og Provster: Delregnskabet viser samlet et mindreforbrug på 8,1 mio. kr. Årsagen skal findes i et generelt mindreforbrug på 0,3 mio. kr. på præsteløn til præster med statsrefusion og et mindreforbrug på præstegodtgørelser på 2,8 mio. kr. samt et mindreforbrug på 5,0 mio. kr. vedrørende feriepengeforpligtigelsen. Der er et mindreforbrug på barselsvikarer på 0,1 mio. kr. og et merforbrug på fællesfundspræster på 0,2 mio. kr. Der er stort fokus på forbruget og på styring af præstebevillingen.

Delregnskab 3

Delregnskabet udviser et samlet mindreforbrug på 3,7 mio. kr. fordelt på et mindreforbrug på stiftsadministrationerne med 6,0 mio. kr. og et merforbrug på 2,0 mio. kr. på driftscentrene. Af det samlede mindreforbrug på 4 mio. kr. er 6,7 mio. kr. dog videreførte midler til uafsluttede projekter. Puljen

til personalemæssige tiltag udviser et lille merforbrug på 0,3 mio. kr. Stifterne og centrenes nettomindreforbrug videreføres til 2017.

Delregnskab 4, Folkekirkens IT: Viser et samlet mindreforbrug på 3,2 mio. kr., hvilket primært skyldes, at 2,5 mio. kr. af bevillingen til Person 3.0 ikke er brugt i 2016, men videreføres til brug ved idriftsættelse. Endvidere skyldes 0,6 mio. kr. af mindreforbruget manglende afskrivning på anlæg, som skulle have været afskrevet i 2016, men vil blive afskrevet primo 2017 i stedet, jf. Folkekirkens IT's årsrapport for 2016.

Delregnskab 5, Folkekirkens uddannelser

Delregnskabet udviser et mindreforbrug på 9,6 mio. kr. Det fordeler sig med et mindreforbrug på 1,5 mio. kr. på uddannelser til primært kirkefunktionærer, et mindreforbrug på 0,5 mio. kr. til kirkemusikskolerne samt et mindreforbrug på 7,7 mio. kr. på Folkekirkens uddannelses – og videnscenter. Af de 7,7 mio. kr. videreføres 4,2 mio. kr. til allerede planlagte/delvist gennemførte projekter.

Delregnskab 6, Folkekirkens Fællesudgifter: Udviser et mindreforbrug på 0,1 mio. kr.

Delregnskab 7, Folkekirkelige tilskud: Delregnskabets mindreforbrug på 1,0 mio. kr. kan primært henføres til et mindreforbrug på bevillingen afsat til samarbejdsforsøg, da der ikke er givet tilsagn under forsøgsprojektordningen (§ 44 samarbejdsforsøg i menighedsråd). Der var i 2016 et mindreforbrug på bevillingen til Den folkekirkelige Udviklingsfond på 0,2 mio. kr.

Delregnskab 9, Reserver

Delregnskabet har fulgt budgettet.

Delregnskab 11, Finansielle poster: Fællesfonden har en stor beholdning af obligationer. Renteindtægterne fra obligationsbeholdningen er gået til hhv. forsikringsordningen og hensat til pensionsforpligtelsen på tjenstemandsansatte kirkefunktionærer. Indtægten i 2016 på delregnskab 11, finansielle poster er urealiserede kursgevinster jf. afsnit 4.

Delregnskab 21, udligningstilskuddet:

Bevillingen har fulgt budgettet, og midler er udbetalt til ligningsområder med lavt indtægtsgrundlag.

Delregnskaberne 31 og 32, Pension og Forsikring:

Over- og underskud hensættes til formålet/opgaverne således, at regnskaberne altid går i nul.

Table 2.4.3 Administrerede udgifter og indtægter 2016 (t. kr.)

Delregnskab	Bevillingstyper	Budget	Regnskab	Afvigelse	Note
1. - Landskirkeskat	Indtægtsbevilling	-1.128.261	-1.128.261	-0	4.1.1
2. - Præster og provster	Lovbunden bevilling	635.287	627.163	-8.124	4.1.2.
- heraf formål 21 - Løn 40/60 præster		544.942	544.593	-349	
- heraf formål 22 - Fællesfundspræster		47.173	47.391	219	
- heraf formål 23 - Barselsvikarer		3.908	3.782	-126	
- heraf formål 24 - Godtgørelser		35.676	32.868	-2.808	
- heraf formål 27 - Feriepengeforpligtelse		3.588	-1.472	-5.060	
3. – Stiftsadministrationer	Driftsbevilling	73.678	69.955	-3.723	4.1.3.
- heraf formål 10 - Generel virksomhed		67.257	61.239	-6.018	
- heraf formål 15 - Indtægtsdækket virksomhed		2.348	3.101	754	
- heraf formål 16 - Bevillingsfinansieret center		3.287	4.552	1.264	
- heraf formål 59 - Personalemæssige tiltag		786	1.063	277	
4. – Folkekirkens IT	Driftsbevilling	94.097	90.894	-3.203	4.1.4.
- heraf formål 81 Fælles systemer og aktiviteter		29.428	29.306	-122	
- heraf formål 82 Folkekirkens systemer		5.250	1.057	-4.193	
- heraf formål 83 Civiregistrering og Kirkebog		10.138	5.868	-4.271	
- heraf formål 84 Provstsystemer		1.800	976	-824	
- heraf formål 85 Stiftssystemer		20.364	23.013	2.649	
- heraf formål 86 Kirkeministeriets systemer		-	-105	-105	
- heraf formål 87 Folkekirken.dk		4.081	5.012	931	
- heraf formål 88 Folkekirkens IT		23.035	25.767	2.732	
5. - Folkekirkens uddannelser	Driftsbevilling	59.002	49.393	-9.609	4.1.5.
- heraf formål 10 - Generel virksomhed		1.240	-211	-1.451	
-heraf formål 51 - Kirkemusikskoler		21.314	20.821	-493	
- heraf formål 52 - Præsteuddannelse		36.447	28.782	-7.665	
6. – Folkekirkens fællesudgifter	Driftsbevilling	29.343	29.219	-124	4.1.6.
7. - Folkekirkelige tilskud	Anden bevilling	25.245	24.273	-972	4.1.7.
9. - Reserver	Anden bevilling	4.573	4.573	-0	4.1.9.
11. - Finansielle poster (netto)	Anden bevilling	-	-9.567	-9.567	4.1.11.
21. - Tilskud til lokale kasser	Anden bevilling	106.765	106.765	-0	4.1.21.
31. – Pension, tjenestemænd	Lovbunden bevilling	98.997	98.997	0	4.1.31.
I alt		-1.275	-36.598	-35.323	

Af tabel 2.4.4-2.4.7 fremgår det hvilke tillægsbevillinger samt udmøntninger fra centrale puljer, der er blevet foretaget i 2016. Tillægsbevillinger er sædvanligtvis finansieret af årets resultat,

men kan også finansieres af andre bevillinger og formål. De øvrige bevillinger er finansieret af centrale puljer og/eller hensættelser.

Tabel 2.4.4 Tillægsbevillinger 2016 (t.kr.)

Beskrivelse	Løn	Øvrig drift	I alt	Heraf udbetalt	Heraf tilbageført	Dim.
TB fra fællesfondens resultat						
Københavns Stift - finansiering af barselsvikarer	140	0	140	140	0	3-10
Lolland-Falsters stift - overflytning bygningsaktiv	0	-135	-135	-135	0	3-15
Lolland-Falsters stift - fratrædelsesordning tjm	231	0	231	231	0	3-15
Viborg Stift - forhold vedr. pilgrimsvandringer	0	600	600	600	0	3-10
Århus Stift - påskeprojekt udvidet kampagne	71	429	500	500	0	3-10
Haderslev Stift - Arbejdsudvalg liturgisk arbejde	2.250	1.328	3.578	3.578	0	3-10
Folkekirken.dk - oplysningskampagne om dåb	0	135	135	135	0	4-87
Vestervig KMS - overflytning bygningsaktiv	0	-84	-84	-84	0	5-51
Kirkemusikskoler - Fælles vision og strategi	0	1.000	1.000	1.000	0	5-51
ADF - forøgelse af puljen til reformationsjubilæet - Luther Opera	0	247	247	247	0	6-10
ADF - fremrykning af omk. til reformationsjubilæet	0	2.000	2.000	2.000	0	6-10
ADF - rammekorrektion adm. Af fællesfonden	0	32	32	32	0	6-10
ADF - forøgelse af puljen til personalemæssige tiltag	0	300	300	300	0	3-59
Landsforeningen af Menighedsråd - startpakke	0	1.000	1.000	1.000	0	7-10
Flytning mellem formål - centerimplementering – resultatdisponering						
Roskilde Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	555	0	555	555	0	3-10
Roskilde Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	-555	0	-555	-555	0	3-16
Lolland-Falsters Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	110	0	110	110	0	3-15
Lolland-Falsters Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	-110	0	-110	-110	0	3-16
Ribe Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	365	0	365	365	0	3-10
Ribe Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	-365	0	-365	-365	0	3-16
Haderslev Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	315	0	315	315	0	3-10
Haderslev Stift - bevillingsomflytning centerimplementering	-315	0	-315	-315	0	3-16
Viborg Stift omflytning af overskud fra drift til løn	-211	211	0	0	0	3-10
Aalborg Stift omflytning af overskud fra drift til løn	-224	224	0	0	0	3-10
Omflytning præstebevilling mellem stifter						
København stift - omflytning præstelønsbevilling	-270	0	-270	-270	0	2-21
Helsingør stift - omflytning præstelønsbevilling	810	0	810	810	0	2-21
Roskilde stift - omflytning præstelønsbevilling	90	0	90	90	0	2-21
Lolland-Falsters stift - omflytning præstelønsbevilling	-450	0	-450	-450	0	2-21
Fyens stift - omflytning præstelønsbevilling	-210	0	-210	-210	0	2-21
Aalborg stift - omflytning præstelønsbevilling	-870	0	-870	-870	0	2-21
Viborg stift - omflytning præstelønsbevilling	570	0	570	570	0	2-21
Århus stift - omflytning præstelønsbevilling	1.200	0	1.200	1.200	0	2-21

Ribe stift - omflytning præstelønsbevilling	330	0	330	330	0	2-21
Haderslev stift - omflytning præstelønsbevilling	-1.200	0	-1.200	-1.200	0	2-21

Flytning af driftsbevilling til FIT vedr. e-boks

Folkekirkens IT - bevillingsomflytning e-boks	0	560	560	560	0	4-85
Københavns Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-45	-45	-45	0	3-10
Helsingør Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-64	-64	-64	0	3-10
Roskilde Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-88	-88	-88	0	3-10
Lolland-Falsters Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-24	-24	-24	0	3-10
Fyens Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-49	-49	-49	0	3-10
Aalborg Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-63	-63	-63	0	3-10
Viborg Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-54	-54	-54	0	3-10
Århus Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-74	-74	-74	0	3-10
Ribe Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-43	-43	-43	0	3-10
Haderslev Stift - bevillingsomflytning e-boks	0	-56	-56	-56	0	3-10

Flytning af lønbevilling til SLM fra stiftsadm.

Fællesfonden bevillingsomflytning stiftscentre	-1.867	0	-1.867	-1.867	0	3-10
Fællesfonden bevillingsomflytning stiftscentre	1.867	0	1.867	1.867	0	3-16
Københavns Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-99	0	-99	-99	0	3-10
Helsingør Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-153	0	-153	-153	0	3-10
Roskilde Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-298	0	-298	-298	0	3-10
Roskilde Stift bevillingsomflytning stiftscentre	622	0	622	622	0	3-16
Lolland-Falsters Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-75	0	-75	-75	0	3-10
Fyens Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-176	0	-176	-176	0	3-10
Aalborg Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-244	0	-244	-244	0	3-10
Viborg Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-218	0	-218	-218	0	3-10
Århus Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-250	0	-250	-250	0	3-10
Ribe Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-195	0	-195	-195	0	3-10
Ribe Stift bevillingsomflytning stiftscentre	622	0	622	622	0	3-16
Haderslev Stift bevillingsomflytning stiftscentre	-159	0	-159	-159	0	3-10
Haderslev Stift bevillingsomflytning stiftscentre	622	0	622	622	0	3-16
Tillægsbevillinger i alt	2.257	7.288	9.544	9.544	0	

Der er givet tillægsbevillinger finansieret af fællesfondens resultat på samlet 9,5 mio. kr. En stor del af tillægsbevillingerne vedrører arbejdsudvalg om liturgisk arbejde. Desuden er en tillægsbevilling på 2,0 mio. kr. en fremrykning

af omkostninger til reformationsjubilæet. De ikke-forbrugte midler er videreført til 2017 jf. tabel 4.2.5.

Tabel 2.4.5 Udmøntning fra midler til centerimplementering (t.kr.)

Centerimplementeringspulje	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.	
Aalborg stift centerimplementering		0	98	98	3-16
Udmøntning fra centerimplementeringspulje i alt	0	98	98		

Den permanente bevilling på 0,1 mio. kr. til drift af plansags-systemet er

flyttet fra fællesfonden centralt til Aalborg Stifts Plansags-center.

Tabel 2.4.6 Øvrig udmøntning (t.kr.)

Andre puljer	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.
Aalborg Stift - Sjælesorg på nettet	600	1.665	2.265	3-10
Aalborg Stift - Udviklingsfonden	140	160	300	3-10
Fyens Stift - Evaluering provstirevision	0	110	110	6-32
Udmøntning fra andre puljer i alt	740	1.935	2.675	

Der er udmøntet i alt 2,7 mio. kr. fra andre puljer i 2016.

Tabel 2.4.7 Budget og tillægsbevillinger (t.kr.)

Omprioriteringspulje	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.
Kirkemusikskoler – Fælles vision og strategi	0	-1.000	-1.000	5-51
Fremrykning af omk. til Reformationsjubilæet	0	-1.873	-1.873	6-10
Udmøntning fra omprioriteringspulje i alt	0	-2.873	-2.873	

I budget 2016 blev alle midler i omprioriteringspuljen ikke udmøntet i forbindelse med den ordinære budgetproces. Tillægsbevillinger blev dels finansieret af omprioriteringsmidler og dels af årets budgetterede resultat. Tabel 2.4.7 viser restudmøntningen af omprioriteringspuljen 2016.

Kirkeministeren fastlagde budgettet for fællesfonden for 2016 i november 2015. Disse tal fremgår af første kolonne (budget 2016) i nedenstående tabel 2.4.8. Det endelige budgettal 2016 indeholder en række omflytninger og tillægsbevillinger (jf. tabel 2.4.4). Det er tallene for Budget + TB, der er anvendt som budget for 2016 i denne årsrapport.

Tabel 2.4.8 Budget og tillægsbevillinger (t.kr.)

	Budget	Budget+TB	Periodens
	2016	2016	Forskel
DELREGNSKAB - 1 - Landskirkeskat og kompensation (indtægt)	-1.128.261	-1.128.261	-
DELREGNSKAB - 2 - Præster og provster	635.287	635.287	-
DELREGNSKAB - 3 - Stiftsadministrationer m.v.	69.024	73.678	4.655
DELREGNSKAB - 4 - Folkekirkens IT	93.402	94.097	695
DELREGNSKAB - 5 - Folkekirkens uddannelser	58.085	59.002	916
DELREGNSKAB - 6 - Folkekirkens fællesudgifter	27.064	29.343	2.279
DELREGNSKAB - 7 - Folkekirkelige tilskud	24.245	25.245	1.000
DELREGNSKAB - 9 - Reserver	7.446	4.573	-2.873
DELREGNSKAB - 11 - Finansielle poster (netto)	0	0	-
DELREGNSKAB - 21 - Tilskud til lokale kasser	106.765	106.765	-
DELREGNSKAB - 31 - Pension, tjenestemænd	98.997	98.997	-
Total	-7.947	-1.275	6.672

Nedenstående kommentarer til tabel 2.4.4 - 2.4.8 beskriver de ændringer, der er foretaget i forhold til det oprindelige budget.

Delregnskab 2 – Præster og provster
Præstebevillingen er ikke blevet ændret i 2016.

Delregnskab 3 - Stiftsadministrationer
I 2016 har stifterne modtaget nettotillægsbevilling på knap 4,7 mio. kr. Heraf vedrører 3,6 mio. kr. arbejdsudvalg om liturgisk arbejde, 0,6 mio. kr. til forhold vedrørende pilgrimsvandring og 0,5 mio. kr. vedrører påskeprojekt. Der er desuden flyttet 0,6 mio. kr. fra stifterne til Folkekirkens It som vedrørende e-boks.

Delregnskabet indeholder også puljen til personalemæssige tiltag, som er tilført en tillægsbevilling i 2016 på 0,3 mio. kr.

Midler der blev omkostningsført i 2013 til Påskeprojektet er anvendt af Århus Stift i 2016. Der er desuden udbetalt 1,4 mio. kr. af tidligere års anlægspuljer, 2,3 mio. kr. fra en bevilling til sjælesorg på nettet til Aalborg stift, samt 2,7 mio. kr. fra centerimplementeringspuljen.

Anlægspuljen har desuden finansieret renoveringer af fællesfondens bygninger jf. tabel 4.2.10. På delregnskab 3 vedrører det stiftsadministrationernes lokaliteter, men udgiften afholdes på delregnskab 9.

Delregnskab 4 – Folkekirkens It (og Folkekirken.dk)

Der er i 2016 givet 135.000 kr. til Folkekirken.dk til en oplysningskampagne om dåb. Desuden er der sket en flytning af 0,56 mio. kr. fra stifterne og til Folkekirkens It vedrørende e-boks.

Delregnskab 5 - Uddannelse

Kirkemusikskolerne har modtaget 1,0 mio. kr. i 2016 til arbejdet med den fælles vision og strategi. Vestervig kirkemusikskoles bevilling er reduceret med knap 0,1 mio. kr. i forbindelse med overflytning af et bygningsaktiv.

Delregnskab 6 – Folkekirkens fællesudgifter

Budgettet for delregnskabet er blevet tilført nettomidler ved tillægsbevillinger på samlet 2,3 mio. kr. Der er givet 2.247.000 kr. til puljen til reformationsjubilæet. Af disse er 247.000 kr. en

forøgelse af puljen som vedrører opførelse af en Luther opera og 2,0 mio. kr. er en fremrykning af bevillingen.

Delregnskab 7 – Folkekirkens tilskud

Landsforeningen af Menighedsråd blev bevilliget 1,0 mio. kr. til en startpakke til nye menighedsråd.

Delregnskab 9 – Reserver

Der var ikke-udmøntede midler tilbage af omprioriteringspuljen 2016 efter budgetprocessen. Disse er i løbet af 2016 brugt på fremflytning af omkostninger til reformationsjubilæet, samt en tillægsbevilling til kirkemusikskolerne til arbejdet med deres fælles vision og strategi.

Tabel 2.4.9 Udbetalt fra tidligere års bevillinger og puljer 2016 (t.kr)

Udbetalt fra tidligere års bevillinger og puljer 2016 (t. kr.)				
Centerimplementeringspulje	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.
Københavns Stift centerimplementering	162	0	162	3-10
Helsingør Stift centerimplementering	340	0	340	3-10
Roskilde Stift centerimplementering	330	84	414	3-16
Fyens Stift centerimplementering	1.229	0	1.229	3-16
Ribe Stift centerimplementering	0	97	97	3-16
Haderslev Stift centerimplementering	365	90	454	3-16
Tillægsbevillinger	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.
Påskeprojekt fra pulje 2013	0	411	411	3-10
Anlægspulje	Løn	Øvrig drift	I alt	Dim.
Helsingør stift anlægspulje 2013/2014	0	332	332	3-10
Fyens stift 2015	0	300	300	3-10
Aalborg Stift anlægspulje 2015	0	98	98	3-10
Århus stift anlægspulje 2014	0	286	286	3-10
Haderslev stift 2015	0	662	662	3-10
Vestervig KMS 2015	0	1	1	5-51
FUV anlægspulje 2014/2015	0	1.000	1.000	5-52
Udbetalt fra tidligere års bevillinger og centrale puljer i alt	2.426	2.729	5.155	

Af tabel 2.4.9 fremgår de bevillinger som er anvendt fra hensatte midler. Bevillingerne er forklaret under de relevante delregnskaber.

Undtagelsen er anlægsbevillinger, som fremgår nedenfor.

Der blev i forbindelse med beslutning om stifternes centerdannelse besluttet en bevilling til udgifter i forbindelse med centerimplementeringen i stifterne. Udmøntningen er foretaget på baggrund af den reelle udgift afledt af centerdannelsen herunder forsinkelsen.

Tabel 2.4.10 anlægspulje 2016 (t.kr)

Anlægspulje	Løn	Øvrig drift	I alt
Københavns Stift anlægspulje 2016	0	435	435
Helsingør Stift anlægspulje 2016	0	500	500
Fyens Stift anlægspulje 2016	0	900	900
Ribe Stift anlægspulje 2016	0	114	114
Ribe Stift reserveret anlægspulje 2016	0	1.046	1.046
Haderslev Stift anlægspulje 2016	0	561	561
Vestervig KMS anlægspulje 2016	0	320	320
Løgumkloster KMS anlægspulje 2016	0	75	75
Udmøntning fra omprioriteringspulje i alt	0	3.952	3.952

De fleste af stiftsadministrationernes og uddannelsesinstitutionernes bygninger er ejet af Fællesfonden. Derfor er der på fællesfondens budget afsat en bevilling til vedligeholdelse af dele af bygningerne jf. afsnit 4.1.9. Af tabel 2.4.10 fremgår, hvilke stiftsadministra-

tioner og institutioner, der har modtaget anlægsbevillinger i 2016. Af tabel 2.4.9 fremgår det hvilke institutioner herunder stifter, der har modtaget anlægsbevillinger i tidligere år, men hvor midlerne først er anvendt i 2016.

2.5 Opgaver og ressourcer

Tabel 2.5.1 viser fordelingen af årets resultat på hovedopgaver og for delregnskab 2 Præster og provster, delregnskab 3 stiftsadministrationerne og centre, delregnskab 4 Folkekirkens It, samt delregnskab 5 Folkekirkens uddannelser, hvilket er de hovedformål, der anvendes.

Centrenes opgave er et "hovedformål" i sig selv og fremgår selvstændigt. Det resterende ressourceforbrug på de øvrige delregnskaber fremgår af afsnit 2.4 Faglige resultater.

Tabel 2.5.1 Fællesfonden – institutionernes økonomiske hovedtal (t.kr.)

Opgave	Indtægtsført bevilling	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af resultat
Delregnskab 2 - Kirkeligt arbejde	-631.138	-895	624.275	-7.757
Delregnskab 3 - Stiftsadministration	-78.702	-13.975	88.661	-4.016
Formål 10 - Generel virksomhed	-70.872	-3.529	68.367	-6.034
- heraf generel ledelse og administration	-28.932	-1.441	27.909	-2.463
- heraf personaleopgaver for eksterne	-8.154	-406	7.866	-694
- heraf styrelse	-24.077	-1.199	23.226	-2.050
- heraf rådgivning	-8.603	-428	8.299	-732
- heraf økonomiopgaver for eksterne	-1.106	-55	1.067	-94
Formål 15 - Delvist indtægtsdækket virksomhed	-2.348	-10.445	13.547	754
- heraf Forsikringsenhed	0	-1.657	2.509	852
- heraf KAS/GIAS center	0	-6.221	6.221	0
- heraf Folkekirkens adm. Fællesskab	-2.348	-2.567	4.817	-98
Formål 16 - Bevillingsfinansieret center	-5.483	0	6.747	1.264
- heraf Plansagscenter	-465	0	490	25
- heraf Fællesfondsløncenter	-2.184	0	2.264	80
Delregnskab 4 – Folkekirkens IT	-94.097	-22.558	113.452	-3.203
- heraf generel ledelse og administration	-28.615	-6.737	32.854	-2.498
- heraf fælles systemer og aktiviteter	-32.374	-7.622	37.170	-2.826
- heraf folkekirkens systemer	-9.564	-2.252	10.981	-835
- heraf civilregistrering og kirkebog	-16.018	-3.771	18.391	-1.398
- heraf provstisystemer	-472	-111	541	-41
- heraf stiftssystemer	-6.224	-1.465	7.146	-543
- heraf kirkeministeriets systemer	-830	-195	953	-72
- heraf folkekirken.dk	0	-405	5.416	5.012
Delregnskab 5 – Folkekirkens uddannelser	-58.082	-11.791	61.725	-8.148
- heraf kirkemusikskoler	-21.634	-3.356	24.498	-493
- heraf præsteuddannelse	-36.447	-8.435	37.227	-7.655
Total	-862.018	-49.219	888.113	-23.124

Note: Ovenstående resultat er ikke fællesfondens resultat på de pågældende områder. Fællesfondens omkostninger, som f.eks. afskrivninger på fællesfondens bygninger) indgår ikke i 2.5.1, da de ikke vedrører opgaverne.

2.6 Målrapportering

Der er indgået resultataftaler mellem Kirkeministeriet og de underliggende institutioner - de enkelte stifter, Folkekirkens It, Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter samt de tre Kirkemusikskoler.

Resultataftalerne er ikke en kontrakt i aftaleretlig betydning, men angiver en række mål, som institutionerne skal arbejde hen imod. Formålene med målene kan sammenfattes i tre aspekter ved resultataftalerne:

1. Skabe synlighed og gennemskuelighed omkring institutionens mål og resultater
2. Understøtte dialogen mellem ministeriet, bestyrelse og ledelse om fastsættelse og gennemførelse af væsentlige kort- og langsigtede målsætninger
3. Fungere som internt styringsredskab for institutionen

Institutionerne opgør, om målene er helt eller delvist opfyldt. De tre farvekoder herunder viser, hvordan der samles op på resultaterne.

Opfyldt

Delvist opfyldt

Ikke opfyldt

Det er et generelt krav i resultatmålene, at de forudsætter en ekstra indsats af den pågældende institution og ledelse. Indsatsområderne vedrører

de 20 pct. af opgaverne, som stiftet, institutioner og ministeriet finder, at det er vigtigt at fokusere på.

For de aftalte indsatsområder skal aftalen indeholde konkrete mål, der skal være præcist formulerede og gennemskuelige, så de er tydelige og forståelige for tredjemand. For detaljeret målrapportering af resultataftaler henvises der til de enkelte stifters og institutioners årsrapporter.

Historisk opfyldelse af mål, som går igen er inddraget i denne målrapportering og illustreret grafisk.

Stifterne

Stifterne havde for 2016 følgende generelle mål i deres resultataftaler:

1. *Menighedsråd:* Stiftet skal i forbindelse med menighedsrådsvalget støtte menighedsrådene i arbejdet med at blive fuldtalige.
2. *Undersøgelse af stifternes opgavevaretagelse:* Stiftet leverer en række ydelser, og har en række af samarbejdspartnere. Stifterne skal i de kommende år undersøge brugernes forventninger og holdninger til stifternes opgavevaretagelse.
3. *Byggesager:* Indeholder to delmål. Delmål 1: Stiftsøvrigheden har godkendelseskompetencen i en række sager efter

lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde. Behandlingen af sagerne skal – under hensyn til konsulentføring – ske hurtigt og effektivt. Delmål 2: For at fremskynde sagsbehandlingen i ukomplicerede sager, skal stifterne og ministeriet i fællesskab forsøge at udvikle et differentieret mål, der tager højde for sagernes varierende kompleksitet. Det er hensigten, at målet skal indgå i resultataftalen for 2017.

4. *Provstirevision*: Stifterne udarbejder en vejledning til sogne og provstier, om brug af ydelser, der ligger inden for aftalerne med provstirevisorerne – herunder at provstiudvalgene sørger for at afholde de møder, som de har mulighed for i henhold til den kontrakt der er indgået med provstirevisorerne. Det drejer sig fx om opstartsmøde i forhold til revisionen af det kommende regnskab, men også en revisionsmæssige afrapportering af den afsluttede revision. Herudover udarbejder stifterne en strategi for, hvordan provstier og sogne kommer til at bruge vejledningen.

5. *Rekruttering og fastholdelse af præster*: Indeholder to delmål: Delmål 1 om APV: Målet er at udfærdige en vejledning, om hvornår der udføres APV i prov-

stierne og en standardiseret af-rapporteringsform på handleplaner. Delmål 2: Stifterne skal udarbejde overordnede retningslinjer for rekruttering i yderområder, som kan danne grundlag for videre drøftelserne i stifterne.

6. *Niveau 2-forhandlinger*: Stiftsadministrationerne skal i forbindelse med forhandlingerne i niveau 2 under organisationsaftalen for kirkefunktionærer og overenskomsten for organister, afholde møde inden for en frist af en måned, med mindre andet er aftalt, og dermed undgå at ifalde bod for brud på overenskomst/organisationsaftale.

Stifterne har i resultataftalerne haft tre fælles mål, hvoraf ét indebar at aflevere et oplæg til indhold af undersøgelse af stifternes opgavevaretagelse. Som følge af stiftskontorchefernes ønske om at drøfte indholdet med biskopperne ved biskoppernes møde 26. oktober 2016 blev deadline rykket frem fra ultimo tredje kvartal til fjerde kvartal. Stifterne indsendte oplægget den 2. november, og målet blev dermed opfyldt. Det andet af stifternes fælles mål omhandlede udarbejdelsen af en vejledning og strategi til sogne og provstier om brug af provstirevisionens ydelser. Her blev deadline ligeledes rykket som følge af, at provstirevisionen var i udbud. Deadline blev ryk-

ket til ultimo tredje kvartal og vejledningen og strategi blev indsendt 26. september, hvilket betyder, at også målet om provstirevision blev opfyldt. Endelig havde stifterne et fælles mål

vedrørende rekruttering og fastholdelse af præster. Målet bestod af to delmål, som begge blev opfyldt ved indsendelse af hhv. vejledning, strategi og retningslinjer inden for deadlines.

Figur 2.6.1 Evaluering af resultatmålene – stifterne

Målopfyldeelse 2016	København	Helsingør	Roskilde	Lolland-Falster	Fyen	Aalborg	Viborg	Århus	Ribe	Haderslev
Menighedsråd	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt
Undersøgelse af stifternes opgavevaretagelse	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt
Byggesager	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt
Provstirevision	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt
Rekruttering og fastholdelse af præster	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt
Niveau 2-forhandlinger	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Opfyldt	Ikke opfyldt	Opfyldt

Målet om at stifterne skulle udarbejde en beskrivelse af deres indsats i forbindelse med menighedsrådsvalget i 2016 har voldt flere stifter problemer. Fire ud af de ti stifter har ikke indsendt beskrivelsen rettidigt inden årets udgang. De har dog indsendt den i forbindelse med stiftets årsrapport for fællesfonden. Dette medfører, at København, Helsingør, Aalborg samt Ribe Stift kun delvist har opfyldt dette mål. Ud over dette mål om menighedsråd har Ribe også kun delvist opfyldt målet om byggesager og ikke opfyldt målet om niveau 2-forhandlinger. Målet om byggesager indebærer et krav om, at 80 % af sagerne blev behandlet inden for 35 dage i stiftsadministrationen. Ribe behandlede 71 % af sagerne inden for de

35 dage. Dette skyldtes dog, at stiftet var præget af udskiftninger af personale, hvilket har betydet forlænget sagsbehandlingstid til følge. Målet om afholdelse af niveau 2-forhandlinger blev ikke opfyldt i Ribe som en konsekvens af, at kun 50 % af forhandlingerne blev afholdt inden for tidsfristen. Dette var en konsekvens af en fejl i stiftsadministrationen. Alle andre mål er opfyldt af alle stifter, hvilket viser, at stifterne samlet set er gode til opfylde aftalemålene. Kirkeministeriet vurderer samlet set stifternes opfyldelse af de fælles mål som tilfredsstillende. Der indledes i 2017 en analyse af stifterne, der bl.a. skal danne grundlag for bevillingstildeling fra og med 2019. Analysen vil danne grundlag for

en justering af målsætningerne og ambitionsniveauet fremadrettet.

Figur 2.6.2 Individuelle mål

Individuelle mål	
København	1) Ledende hospitalspræst 2) Teoldage
Helsingør	1) Ledende hospitalspræst 2) Højmesseliturgi
Roskilde	Kirketælling
Lolland-Falster	Fællesfondsløncenter: Lønkontrolprocedurer
Fyen	Funktionspræster
Aalborg	1) Folkekirkens familiestøtte 2) Projekt "Hvad er meningen" .
Viborg	Kirken på landet.
Århus	Udbredelse af kendskab til påskens budskab
Ribe	1) Kirken på landet 2) Drejebog for pastoratsændringer
Haderslev	Udarbejdelse af virksomhedsplan

Ud over målene fra figur 2.6.2 havde stifterne også centermål og individuelle mål for 2016. Det er første gang, at stifterne har haft individuelle mål. Disse giver mulighed for i endnu højere grad at vælge fokusområder, der stemmer overens med stifternes udfordringer. Stifterne individuelle mål er opstillet i tabel 2.6.2. Eksempler på mål er "Kirken på landet" i Viborg og Ribe, som er et projekt, der er med til at udvikle kirkelige aktiviteter uden for de større byer. Aalborg har projektet "Folkekirkens familiestøtte", som har til

formål at sikre støtte til sårbare familier ved hjælp til selvhjælp. Endeligt kan også nævnes Aarhus' projekt om udbredelse af påskens budskab. Det skal bemærkes, at de individuelle mål afspejler det enkelte stift, og kompleksiteten i dem varierer. Det betyder, at de individuelle mål ikke umiddelbart kan sammenlignes på samme måde som de øvrige mål. Kirkeministeriet vurderer dog, at det er positivt, hvordan stifterne har taget de individuelle mål til sig.

Figur 2.6.3 Målopfyldelse for centre

	Forsikringsenheden	Fællesfondsløncenter	AdF	Plancer	GIAS
Kvitteringsbrev					
Opstilling af mål for sagsbehandlingstiden					
Lønkontrolprocedurer					
Erfaringsudveksling					
Brugerundersøgelse					
Afstemningsrapporter					
Opgaveløsning på økonomiområdet					
Screening af plansager					
Tilfredshedsundersøgelse					
Udbetaling af lån					
Effektiv ressourceanvendelse i stifterne					

Forsikringsenheden

Forsikringsenheden startede medio 2013, og 2016 har således været centerets tredje fulde kalenderår i drift. Centeret havde i 2016 to resultatmål:

1. *Kvitteringsbrev:* Forsikringsenheden skal i forbindelse med administrationen af brand- og tingskader i Folkekirkens Selvforsikringsordning fremsende en kvittering for modtagelse af en skadesanmeldelse. Kvitteringen skal i de uger, hvor antallet af skadesanmeldelser ikke overstiger 40 fremsendes senest to arbejdsdage efter skadesanmeldelsen er modtaget.
2. *Opstilling af mål for sagsbehandlingstiden:* Forsikringsenheden skal senest ved udgangen af 3. kvartal 2016 have udarbejdet en metode til at foretage en troværdig måling af sagsbehandlingstiden på sagsniveau. Metoden skal herefter testes i

perioden oktober-november 2016, således at det kan danne grundlag for udarbejdelsen af resultatmål for sagsbehandlingstiden i Forsikringsenheden for 2016. Målet er opfyldt, hvis begge resultatkrav er opfyldes rettidigt.

Forsikringsenhedens mål om rettidig afsendelse af kvitteringsbreve er delvist opfyldt, mens udviklingsmålet om opstilling af mål for sagsbehandlingstid er udskudt. Det fremgår af årsrapporterne, at årsagen til at udviklingsmålet ikke kan opfyldes, er at målet var afhængigt af implementering af en ny IT-løsning for anmeldelse og sagsbehandling af forsikringskader i 2016. I forbindelse med statusmøder med Kirkeministeriet i maj og november 2016, blev Kirkeministeriet informeret om, at IT-løsningen tidligst forventes klar til ibrugtagning pr. 1. maj 2017. Det er Kirkeministeriets vurdering, at målopfyldelsen for resultatmålet om kvitteringsbreve er mindre tilfredsstillende.

Fællesfondsløncenteret

Fællesfondsløncenteret havde i 2016 følgende centerspecifikke mål:

1. *Lønkontrolprocedurer*: For et repræsentativt udsnit blandt stifter og uddannelsesinstitutioner måles der på overholdelse af lønkontrolplanens krav til fremsendelse og efterkontrol over en 2 måneders periode i 4. kvartal 2016.
2. *Erfaringsudveksling*: Fællesfondsløncenteret skal etablere en ERFA-organisation for brugere af centeret med henblik på, at brugere af centeret kan erfaringsudveksle.
3. *Brugerundersøgelse*: Fællesfondscenteret skal have forbedret og udarbejdet en brugerundersøgelse til gennemførelse i 2017.

Det første mål om lønkontrolprocedurer er delvist opfyldt. Dette vurderes som ikke helt tilfredsstillende, selvom andelen af overholdte krav er stigende. Løncenteret under Lolland-Falsters Stift vil i første halvår af 2017 fokusere på bedre målopfyldelse. Andet mål om erfaringsudveksling ved ERFA-gruppen er opfyldt. Det tredje mål om brugerundersøgelse er ikke opfyldt. Dette skyldes uro omkring løncenteret i form af manglende it-redskaber og tilpasninger i lønkontroller.

Folkekirkens Administrative Fællesskab

Folkekirkens Administrative Fællesskab (AdF) havde for 2016 to resultatmål.

1. *Rettidig fremsendelse af afstemningsrapporter*. Der måles på rettidig fremsendelse af kommenterede balanceafstemninger til partnere.
2. AdF skal i den *oplevede kvalitet af opgaveløsning på økonomiområdet* generelt over en 3-årig periode hæve andelen af meget tilfredse partnere med 10 % om året. For 2016 er målet opfyldt, hvis 60 % af partnerne er meget tilfredse med opgaveløsningen.

Det første mål er opfyldt. 173 ud af 192 afstemningsrapporter er udsendt rettidigt, svarende til 90 %. Det skal bemærkes, at for 2017 hæves målet til 95 %.

Det andet mål om en forbedring af den oplevede kvalitet er ikke opfyldt, idet blot 15 % af AdF's partnere er meget tilfredse. 69 % angiver imidlertid, at de er tilfredse eller meget tilfredse. Målet er ambitiøst og strækker sig over flere år, og Kirkeministeriet vil sammen med AdF have fokus på, hvordan målet kan opfyldes i de kommende år.

Plancenteret

Plancenteret har i 2016 haft to center-specifikke mål:

1. *Rettidig screening af plansager:* Plancenteret skal rettidigt, effektivt og brugervenligt foretage screening og tilhørende sagshåndtering af plansager for landets 10 stifter. Der måles på rettidig screening.

2. *Tilfredshedsundersøgelse:*

Plancenter Aalborg foretager en brugerundersøgelse blandt de andre ni stifter om centrets varetagelse af centerfunktionen. På baggrund af tilfredshedsundersøgelsen evaluerer centret dets arbejde, og formulerer en strategi for centrets videre arbejde.

Plancenteret har opfyldt dets mål om screening af plansager, hvilket må betegnes som tilfredsstillende. Målopfyldelsen lå i 2016 på 85 %, og plancenteret har behandlet 85,5 % af sagerne rettidigt. Plancenterets mål om at foretage en tilfredshedsundersøgelse er kun delvist opfyldt, det undersøgelse blev sendt for sent ud. Dog blev evalueringen og strategien udarbejdet inden 15. november, som krævet. Det betyder samlet, at målet er delvist opfyldt.

GIAS-centeret

GIAS-centeret har i 2016 haft to center-specifikke mål:

1. *Rettidig udbetaling:* GIAS Centret skal effektivt og brugervenligt administrere betalinger af ind- og udlån til menighedsråd på foranledning af eget og andre stifter, som er tilsluttet GIAS Center Viborg. Der måles på, om udbetalingen er sket rettidigt.
2. *Effektiv ressourceanvendelse i stifterne:* GIAS Centret skal vurdere, hvilke opgaver, de kan tilbyde at overtage fra de øvrige stifter. Målet er opfyldt, hvis centeret ved udgangen af 2. kvartal har vurderet og udarbejdet et oplæg, som kan behandles førstkommande bispemøde derefter.

Resultatkravet for målet om rettidig udbetaling var, at 95 % af udbetalingerne skal ske rettidigt. Både centeret i Århus og Viborg har udbetalt 98 % rettidigt, og målet er således opfyldt. Det andet mål om effektiv ressourceanvendelse i stifterne er opfyldt, da centeret den 20. april fremsendte to forslag til nye arbejdsopgaver til behandling af biskopperne.

Folkekirkens It

I resultataftalen for Folkekirkens It er der driftsmål, udviklingsmål og kvalitetsmål. For 2016 er der syv mål:

1. *Driftseffektivitet*: Målet er opfyldt hvis 95 pct. af målingerne lever op til Service Level Agreement (SLA)
2. *Ekspeditionstid*: Der måles på om ventetiden ved henvendelse til brugerservice overskrider grænsen på 1 min. i spidsbelastningsperioden 10.30 til 13.00, og 3 min i den resterende tid.
3. *Nøgletal om civilregistrering*: Målet er nået hvis nøgletal til opgørelse af lokalt tidsforbrug leveres senest 30/4, 15/8, 31/10 og 30/1. Hvis nøgletal leveres senere på 2 af 4 leverancer er målet delvist nået og ikke nået såfremt 3 eller flere leverancer sker senere.
4. *Kirkekalender*: Gudstjeneste, kirkelige handlinger og andre arrangementer skal kunne eksponeres fra kirkekalenderen på sogn.dk. Målet er opfyldt, hvis driftseffektiviteten er mindst 99 %
5. *Risikoanalyse*: Der skal i 2016 gennemføres den "2 årige" ri-

sikoanalyse. Såfremt risikoanalysen forelægges ministeriets ledelse senest med udgangen af december 2016 er målet opfyldt.

6. *Styringsværktøjer til It-styregruppe*: Som et led i udarbejdelsen af en Digital Strategi for folkekirken og Kirkeministeriet har det indgået at styrke it-styregruppens rolle i forhold til igangsætning af nye projekter henholdsvis opfølgning på igangværende større projekter samt evaluering på afsluttede projekter. Styringsværktøjerne udvikles i et samspil med den forestående budgetanalyse, hvor der bl.a. ses på styringsmæssige forhold.
7. *DAP 3.0*: Brugerne skal øge anvendelsen af den Digitale arbejdsplads når version 3.0 idriftsættes. Desuden skal brugernes oplevelse bedres. Der måles på øget anvendelse af DAP og brugeroplevelse.

Resultatet af målingen fremgår af figur 2.6.4. Heraf kan det ses, at fire af de syv mål er opfyldt.

For yderligere uddybning henvises til Folkekirkens It's årsrapport for 2016.

Figur 2.6.4 Evaluering af resultatmålene – Folkekirkens It 2016

Mål	2016
Driftseffektivitet (tilgængelighed)	Grøn
Ekspeditionstid	Grøn
Nøgletal om civilregistrering	gul
Kirkekalender	Grøn
Risikoanalyse	Grøn
Styringsværktøjer tillt-styregruppen	grå
DAP 3.0	Rød

Figur 2.6.5: Evaluering af Folkekirkens Its driftsmål 2014-16

Mål	2014	2015	2016
Driftseffektivitet	Grøn	Grøn	Grøn
Ekspeditionstid	gul	Grøn	Grøn
Sogn.dk/Kirkekalenderen	Grøn	Grøn	Grøn
Risikoanalyse	Grøn	Grøn	Grøn
DAP brugeradministration	Grøn	Grøn	Rød

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Da Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) gik i drift pr. 1. januar 2014 er 2016 det andet år, hvor institutionen og Kirkeministeriet har indgået resultatmål. FUV havde for 2016 tre mål.

1. *Uddannelse og introduktion til præsteembedet*: FUV skal sammentænke den forberedende uddannelse, den introducerende efteruddannelse og introduktion i embede.
2. *Videns- og Udviklingscenteret*: Videns- og Udviklingscenterets udbud, opsamling og formid-

ling af viden. FUV skal ned-sætte en arbejdsgruppe, data-indsamle og udarbejde en rapport. Arbejdet færdiggøres inden 3. kvartal.

3. *Økonomi*: Håndtering af FUV's økonomiske udfordringer. Der skal tilvejebringes et grundlag (skriftligt notat) for endelig beslutning om den konkrete udmøntning af budgetforbedringsbehovet i 2017

Tabel 2.6.6 viser, at FUV har opfyldt de tre mål. Det skal noteres, at økonomimålet er overført fra resultataftalen 2015, da målet krævede en yderligere drøftelse med bestyrelsen. Dette blev opfyldt i 2016, og ministeriet vurderer det som tilfredsstillende.

Figur 2.6.6: Evaluering af FUV's resultatmål

Mål	2016
Uddannelse og introduktion til præsteembedet	
Videns- og Udviklingscentret	
Økonomi	

Kirkemusikskolerne

For 2016 havde kirkemusikskolerne fire fælles resultatmål:

1. Nyt projekt for efteruddannelse
2. Nyt administrationssystem og ny hjemmeside
3. Ny budgetteringsmodel med tilhørende registreringsgrundlag
4. Strategi- og visionsproces

Derudover havde de to til tre individuelle mål:

5. Eksamensgivende uddannelse
6. Dækning af konkrete eksamensfri undervisningsbehov i Folkekirken
7. Kirkemusikalsk markering af reformationsjubilæet 2017

Løgumkloster og Vestervig havde to individuelle mål, mens Sjællands Kirkemusiksole derudover også havde et mål om kirkemusikalsk fejring af reformationsjubilæet.

Figur 2.6.7: Evaluering af Kirkemusikskolernes resultatmål

Målopfyldelse 2016:	Fælles mål
Nyt projekt for efteruddannelse	
Nyt administrationssystem og ny hjemmeside	
Ny budgetteringsmodel med tilhørende registreringsgrundlag	
Strategi- og visionsproces	

Tabel 2.6.7 viser, at kirkemusikskolerne har opfyldt to ud af fire mål. De ikke opfyldte mål skyldes hovedsage-

ligt forsinkelser som følge af udfordringer med administrations- og udviklingsarbejde.

Figur 2.6.8: Evaluering af Kirkemusikskolernes resultatmål

Individuelle mål	Sjælland	Løgumkloster	Vestervig
Eksamensgivende uddannelse	Grøn	Grøn	Blå
Dækning af konkrete eksamensfri undervisningsbehov i folkekirken	Grøn	Grøn	Grøn
Kirkemusikalsk markering af reformationsjubilæet 2017	Blå	Grå	Grå

Tabel 2.6.8 viser kirkemusikskolernes individuelle mål. Samlet set opfylder skolerne målkravene, hvilket er tilfredsstillende. Undtagelsen er Vestervig, som kun delvist opfylder målet om den eksamensgivende uddannelse. 77 % af dens studerende får udstedt et eksamensbevis, resultatkravet er, at mindst 90 % skal have udstedt et eksamensbevis. Vestervig peger på, at den lavere procent skyl-

des, at flere organister valgte at forlænge studieperioden som følge af ny studieordning med øgede krav til organister. Sjællands Kirkemusikskole har som den eneste et mål om markering af reformationsjubilæet, hvilket er delvist opfyldt. Musikskolen har planlagt flere gudstjenester og kurser, men har ikke opfyldt kravet om at udbyde et foredrag om Luthers forhold til musikken.

Figur 2.6.9 Evaluering af resultatmålene – Kirkemusikskolerne

	Sjælland							Løgumkloster							Vestervig						
	10	11	12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	15	16
Eksamensgivende uddannelse for organister, kirkesangere og kirkekorledere	Grøn	Grøn	Blå	Grøn	Grøn	Blå	Grøn	Blå	Grøn	Blå	Grøn	Blå	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn	Blå	Grøn	Grøn	Blå	Blå
Dækning af konkrete eksamensfri undervisningsbehov i	Blå	Blå	Blå	Grøn	Hvid	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn	Grøn	Blå	Hvid	Hvid	Grøn	Blå	Grøn	Blå	Grøn	Hvid	Hvid	Grøn

To af de individuelle mål er gængsere fra tidligere år, hvilket gør det muligt at illustrere udviklingen i målopfyldelse fra 2010 til 2016. Overordnet set har skolerne været gode til at opfylde kravene siden starten af perioden.

Slutteligt skal det nævnes, at de tre skolars rektorer og administrationer på foranledning af Kirkeministeriet har leveret en betydelig indsats i forbindelse med den gennemførte analyse af folkekirkens kirkemusikskole, hvilket har betydet en nedprioritering af øvrige opgave. Skoler-

nes indsats i forbindelse med resultatmålene for 2016 vurderes, trods

flere delvist opfyldte mål, på baggrund heraf overordnet set som tilfredsstillende.

2.7 Forventninger til det kommende år

Økonomiske rammer

Det budgetterede årsresultat for 2017 eksklusiv delregnskab 32, *Forsikringer*, udgør 12,1 mio. kr. Samlet er forventningen til fællesfondens økonomi, at budgettet for 2017 kan overholdes.

Eksterne påvirkninger

Det forventes, at forudsætningerne fra vedtagelsen af budget 2017 i november 2016 vil holde. Tidligere års faldende udskrivningsgrundlag for

kirkeskatten forventes til en vis grad stabiliseret, men (det statsgaranterede) udskrivningsgrundlag og dermed udfordringen for 2017 kendes endnu ikke. Anden lovgivning kan have kraftige konsekvenser for kirkeskatteprovenuet. Disse konsekvenser blev med afskaffelsen i 2013 af kompensationen for anden lovgivnings effekt på skatteprovenuet ikke længere neutraliseret, og ændringer i skattelovgivningen kan derfor have stor betydning for kirkeskatten.

3. Regnskab

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Lov om folkekirkens økonomi

Ifølge § 17, stk. 1 i lov om folkekirkens økonomi aflægger kirkeministeren regnskab for fællesfonden.

Kirkeministeren kan ifølge § 17, stk. 3, i samme lov bede biskopperne, det administrative fællesskab samt de institutioner, der helt eller delvist finansieres af fællesfonden om at tilvejebringe de oplysninger og det regnskabsmæssige materiale, som er nødvendigt for at aflægge fællesfondens regnskab.

Bekendtgørelse om budget og regnskabsvæsen for fællesfonden

Krav til regnskabsmæssigt materiale er beskrevet i bekendtgørelse nr. 813 af 24. juni 2013 om budget og regnskabsvæsen mv. for fællesfonden. Kapitel 7 om aflæggelse af regnskab i bekendtgørelsen fastsætter de generelle krav til regnskabsaflæggelsen, konsolidering og revision.

Årsregnskaberne udarbejdes under hensyntagen til tilgodehavender, forudbetalte og skyldige beløb m.v., så regnskabet giver et retvisende billede af indtægter og udgifter i det pågældende år samt af aktiver og passiver ved årets udløb.

Fællesfondens regnskab er aflagt i henhold til de statslige regler for omkostningsbaserede regnskaber, jf. Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning med de undtagelser, der følger af fællesfondens særlige karakter.

Værdiansættelse

Fællesfondens aktiver omfatter bygninger, inventar, maskiner m.v. Udstyr og inventar optages under aktiver i regnskabet i henhold til de af Moderniseringsstyrelsens udfærdigede værdiansættelsesprincipper.

Bygningerne er registreret i det administrative fællesskabs regnskab. Der anvendes statens princip for værdiansættelse og regnskabsmæssig behandling af ejendomme, hvor aktivet optages til kostpris fordelt på grundværdi og bygninger og opskrives med større renoveringer, udvidelser m.m. Grundværdien afskrives dog ikke, og bygningsværdien afskrives over 50 år. Kostprisen for fællesfondens bygninger og grunde blev pr. 31. december 2010 sat til den i 2010 udmeldte offentlige ejendomsvurdering for 2009.

Immaterielle og materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages bunkning af IT-aktiver, og der aktiveres kun enkeltaktiver med en kostpris på 50.000 kr. eller derover og en forventet levetid på mere end ét år. Alle aktiver afskrives lineært over følgende perioder:

- Forbedringer af lejemål 4 år
- Bygningsforbedringer 10 år
- Inventar 3 år
- Programmel 3-8 år
- It-hardware 3 år
- Bunket It-udstyr 3 år

I forbindelse med investeringer af fællesfondens likvider, er den planlagte tidshorisont tre år. Derfor anvendes finansielle anlægsaktiver og ikke omsætningsaktiver. Der investeres i obligationer. Obligationer optages til købsværdi på balancen. Når obligationer sælges eller udtrækkes indgår en gevinst/et tab målt i forhold til købsværdien i årets resultat. Er der ved køb/salg en vedhængende renteudgift/indtægt så indgår denne også i årets resultat ved købs-/salgstidspunktet, svarende til de skattemæssige regler for håndtering af vedhængende rente. Ved årets ud-

gang beregnes/reguleres urealiseret kursgevinst/-tab på obligationsbeholdningen, dvs. forskellen mellem den bogførte købsværdi og den aktuelle kursværdi. Den urealiserede kursgevinst/-tab indgår i driftsresultatet, og på særskilt egenkapitalkonto. Fællesfondens egenkapital udgøres af egenkapitalen primo tillagt årets resultat, eventuelle reserveringer (Pensionsforpligtelsen) samt forskydninger i balancen. Gældsforpligtelser omfatter skyldige feriepengeforpligtelser, skyldigt over-/merarbejde og evt. forpligtelser i forbindelse med åremålsansættelse.

3.2 Resultatopgørelse

Fællesfondens resultat 2016 er på 36,6 mio. kr. mod budgetteret 8,0 mio. kr. i det vedtagne budget 2016 og 1,3 mio. kr. i det korrigerede budget efter tillægsbevillinger. Der vil blive redegjort

nærmere for delregnskaberne i afsnit 4 under bilag 4.1, hvor forklarende noter til resultatopgørelsen er anført. Herunder også de øvrige ikke-budgetterede mindreforbrug på stiftsadministrationerne og Folkekirkens It

Tabel 3.2.1 Resultatopgørelse for Fællesfonden (kr.)

Konto	Kr.	Regnskab 2015	Regnskab 2016	Budget 2017
Ordinære driftsindtægter				
Indtægtsført bevilling				
1011	Bevilling	-1.133.143.472	-1.127.757.467	-1.131.876.048
1024	Anvendt af tidl. års res. bevilling Reserveret af indeværende års bevilling	0	-6.171.903	0
1032		1.080.400	0	0
Indtægtsført bevilling i alt				
11XX	Salg af varer og tjenesteydelser	-94.928.317	-93.641.416	-40.903.053
Ordinære driftsindtægter i alt				
Ordinære driftsomkostninger				
Forbrugsomkostninger				
161X	Husleje	2.669.588	4.213.271	0
163X	Andre forbrugsomkostninger	69.731	137.380	0
Forbrugsomkostninger i alt				
2.739.319 4.350.651 0				
Personale omkostninger				
180X-182X	Lønninger	1.068.099.799	1.088.604.102	936.523.891
1883	Pension	46.248.004	52.415.954	0
1885-1892	Lønrefusion ¹	-431.181.767	-437.561.952	0
1838-1878	Andre personaleomkostninger	1.622.443	4.526.584	0
18XX	Personaleomkostninger i alt	684.788.480	707.984.689	936.523.891
20XX	Af- og nedskrivninger	10.415.642	12.777.156	0
15XX, 22XX	Andre ordinære driftsomkostninger	221.128.993	231.129.471	13.436.663
Ordinære driftsomkostninger i alt				
919.072.434 956.241.966 949.960.554				
Resultat af ordinær drift				
-307.918.954 -271.328.820 -222.818.547				
Andre driftsposter				
21XX	Andre driftsindtægter	-5.373.763	-8.919.529	-7.721.393
30XX-33XX	Overførselsindtægter	-2.015.202	-10.428.528	-9.500.000
43XX	Overførselsudgifter	2.272.565	5.075.092	0
46XX	Tilskud anden virksomhed	86.906.858	30.292.993	30.315.548
44XX	Pensioner, fratrukt personale Udligningstilskud og generelt til-	119.853.346	126.110.408	93.606.410
42XX	skud	106.658.000	106.769.000	107.939.458
Resultat før finansielle poster				
382.851 -22.429.384 -8.178.524				
Finansielle poster				
25XX	Finansielle indtægter	-1.111.805	-5.445.534	-3.900.000
26XX	Finansielle omkostninger	1.262.104	924.719	0
Resultat før ekstraordinære poster				
533.150 -26.950.199 -12.078.524				
Ekstraordinære poster				
28XX	Ekstraordinære indtægter	-447.316	-337.550	0
29XX	Ekstraordinære omkostninger	281.860	259.575	0
Resultat efter ekstraordinære poster				
367.694 -27.028.174 -12.078.524				
Urealiserede kursgevinster/-tab				
269222	Urealiserede kursgevinster/-tab	-152.663	-9.569.638	0
Årets resultat				
215.032 -36.597.812 -12.078.524				

I henhold til gældende bekendtgørelse er der videreførelsesadgang mellem årene for bevillinger udbetalt til delregnskab 3 - Stiftsadministrationer m.v. delregnskab 4 - Folkekirkens It og delregnskab 5 - Folkekirkens uddannelser. Samlet - inklusiv videreførelser fra tidligere år - videreføres der bevilling for 19,5 mio. kr. Fordelingen fremgår af tabel 3.2.2.

Tallene for stiftsadministrationerne og driftscentrene i tabel 3.2.2 er den konsoliderede videreførte bevilling for alle 10 stifter. Der overføres ikke bevilling imellem stifterne.

Bevillingen til stiftsadministrationerne er givet som en nettobevilling, der justeres i henhold til de indtægter, som stiftsadministrationerne måtte have. Eventuelle mindreforbrug på stifternes løn skal som udgangspunkt dække eventuelle merforbrug på driften. Et merforbrug skal videreføres til det efterfølgende år. I særlige tilfælde kan stiftsadministrationerne indhente Kirkeministeriets tilladelse til at dække et merforbrug på lønnen med et eventuelt mindreforbrug på driften.

Tabel 3.2.2 Bevillingsafregning (kr.)

Delregnskab		Bevilling	Anvendte TB	Anvendte bev. fra centrale midler	Bevilling i alt	Regnskab	Årets resultat	Opsparet løn overført til drift	Reserveret projekter	Resultat til videreførelse	Overført fra tidligere år	Overført fra løn til øvrig drift	Akkumuleret til videreførelse
3.- Stiftsadm	Lønsum (konto 18)	44.605	594	1.242	46.441	44.091	-2.349	-141	2.816	325	-2.914	930	-1.659
	Øvrig drift	18.366	1.797	4.508	24.671	20.987	-3.684	141	3.876	333	-6.669	305	-6.032
		62.970	2.391	5.750	71.112	65.078	-6.034	0	6.692	658	-9.583	1.234	-7.691
3.- Indt.dækket virks	Øvrig drift	2.252	96	0	2.348	3.101	754	0	0	754	-115	110	748
3.- Bev.fint center	Lønsum (konto 18)	1.323	1.867	1.924	5.114	6.492	1.378	0	0	1.378	0	-1.344	34
	Øvrig drift	0	0	369	369	255	-114	0	0	-114	0	0	-114
		1.323	1.867	2.293	5.483	6.747	1.264	0	0	1.264	0	-1.344	-80
4.- Folkekirkens IT	Lønsum (konto 18)	20.593	0	0	20.593	21.236	643	0	0	643	0	139	782
	Øvrig drift	72.809	695	0	73.504	69.658	-3.846	0	0	-3.846	-533	-139	-4.518
		93.402	695	0	94.097	90.894	-3.203	0	0	-3.203	-533	0	-3.736
5.- Kirkemusiksk.	Øvrig drift	20.398	916	320	21.634	21.142	-493	0	558	65	-1.268	0	-1.203
5.- Præsteudd.	Øvrig drift	35.499	0	948	36.447	28.792	-7.655	0	4.268	-3.387	-4.122	0	-7.509

Note til 3.2.2: Kolonnerne *Anvendte tillægsbevillinger* samt *Anvendte bevillinger fra centrale midler* vedrører i ovenstående også bevilligede midler fra tidligere år. Disse var udgiftsført under Folkekirkens Administrative Fællesskab i de pågældende samt indeværende år men indgår som en del af bevillingsafregningen. I ovenstående er fællesfondens centrale bevilling og forbrug på delregnskab 3 og 4 trukket ud. Bevilling og regnskab afviger derfor fra afsnit 2.2 og 4.1.3.

Vedrørende bevillingsafregning

Stiftsadministrationernes videreførelser er i en vis grad reserveret til renoveringsprojekter. Desuden har flere stiftsadministrationer oplyst at de forventer merforbrug i 2017 afledt af den forsinkede centerdannelse.

Vedrørende reserverede bevilling

Fra 2015 er fællesfonden begyndt at operere med reserverede bevillinger i egenkapitalen. De reserverede bevillinger på stiftsadministrationerne og Folkekirkens It fremgår af tabel 3.2.3a og 3.2.3b.

Tabel 3.2.3a Reserveret bevilling, projekter 2016 (t.kr)

	Løn	Øvrig drift	Total
3.- Stiftsadministration	-2.816	-3.876	-6.692
4.- Folkekirkens IT	0	0	0
5.- Folkekirkens uddannelser	0	-4.826	-4.826
Reserveret projekter i alt	-2.816	-8.702	-11.518

Tabel 3.2.3b Reserveret bevilling, andre reserveringer 2016 (t.kr)

	2015	Bevægelse	2016
31. - Pension, tjenestemænd	18.819	11.661	30.481

Der er udført indtægtsfinansieret virksomhed for visse aktiviteter finansieret af det bindende stiftsbidrag (Stiftsmidlerne) samt i visse af driftscentrene i stifterne. For de aktiviteter under fællesfonden anvendes reglerne for indtægtsfinansierede aktiviteter under den ordinære virksomhed. Det gælder for Folkekirkens Administrative Fællesskab, GIAS centeret og forsikringsenheden.

Etableringen af centrene var planlagt implementeret synkront således, at de økonomiske konsekvenser minimeredes ved at afgivelse og tilførsel af opgaver balancerede. Afledt af for skellige omstændigheder - herunder udfordringerne ved implementeringen af IT-systemer - blev flere centre forsinket.

I 2016 har dette, i lighed med 2015, betydet, at for de stiftsadministrationer, som har modtaget opgaver og ikke har afgivet tilsvarende opgaver, udviser årsregnskabet 2016 et større lønforbrug til denne ekstra varetagelse af opgaver og opstart af centeret. Stiftsadministrationer, som har afgivet men ikke modtaget opgaver, har fået reduceret bevilling. Flere omkostninger - herunder lønudgifterne - har over en kort tidsperiode kun i mindre grad variabel karakter. Det har derfor ikke været muligt for disse stiftsadministrationer fuldt ud at tilpasse udgifterne i denne periode. Merforbruget er blevet dækket med den afsatte reserve til centerdannelsens udvikling og uddannelse.

De videreførte midler er reserveret på egenkapitalen jf. tabel 4.2.1.

3.3 Balancen

Fællesfondens balance er opført i tabel 3.3.2 herunder.

Tabel 3.3.2 Balancen (t.kr)

Note	Aktiver (t. kr.)	Konto	2015	2016
4.2.6	Immaterielle anlægsaktiver			
	Udviklingsprojekter under opførelse	505X	7.601	9.387
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	501X	19.556	31.983
	Immaterielle anlægsaktiver i alt		27.157	41.369
4.2.7	Materielle anlægsaktiver			
	Grunde, arealer og bygninger	513X 517X-	160.122	158.242
	Inventar og IT-udstyr	518X	4.812	4.933
	Materielle anlægsaktiver i alt		164.934	163.175
	Finansielle anlægsaktiver			
	Udlån	54XX	4.516	2.546
	Værdipapirer	58XX	516.638	611.488
	Finansielle anlægsaktiver i alt		521.154	614.034
	Anlægsaktiver i alt		713.246	818.578
	Omsætningsaktiver			
	Varebeholdninger	60XX 6100-	0	0
	Tilgodehavender	6189	19.538	41.576
	Periodeafgrænsninger	6190	50.218	49.641
	Likvide beholdninger	63XX	156.297	117.162
	Omsætningsaktiver i alt		226.054	208.380
	Aktiver i alt		939.300	1.026.958

Passiver følger på næste side

Note	Passiver (t. kr.)	Konto	2015	2016
4.2.1	Egenkapital			
	Fri egenkapital	71-7459XX	-277.592	-274.785
	Urealiseret kursgevinst/-tab	741120	-153	-9.722
	Reserveret fællesfondsinstitutioner	40610-74063	-10.231	-19.470
	Reserveret projekter og pensionsforpligtelse	740640-75XX	-19.900	-41.998
	Likviditetsoverførsler	7468XX	0	0
	Egenkapital i alt		-307.875	-345.976
4.2.2	Hensættelser	76-77XX	-336.548	-339.865
4.2.4	Langfristede gældsposter			
	Prioritetsgæld	84-85XX	0	0
	Anden langfristet gæld	84-85XX	-103.163	-140.729
	Langfristede gældsposter i alt		-103.163	-140.729
4.2.5	Kortfristede gældsforpligtelser			
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	95XX	-48.727	-35.320
	Igangværende arbejder	93XX	0	0
	Anden kortfristet gæld	97XX	-3.946	-3.735
	Menigheder	973020	-8.767	-7.298
	Overførte bevillinger	973030	0	-15.262
	Skyldige feriepenge	94XX	-118.698	-121.680
	Periodeafgrænsningsposter	96XX	-11.575	-17.093
	Kortfristet gæld i alt		-191.713	-200.388
	Gæld i alt		-294.876	-341.117
	Passiver i alt		-939.300	-1.026.958

Aktiver og passiver var ultimo 2016 på 1.026.958 mio. kr. Forøgelsen af aktiverne på 87,7 mio. kr. kan delvist henføres til en stigning på 92,9 mio. kr. i finansielle anlægsaktiver. Der har også været en stigning på 14,2 mio. kr. i immaterielle anlægsaktiver, som relaterer sig til It, samt en stigning i tilgodehavender på 22,0 mio. kr. Der er et fald i den likvide beholdning på 39,1 mio. kr.

Den tilsvarende stigning i fællesfondens passiver kan delvist tilskrives en forøgelse af urealiserede kursgevinster på 9,6 mio. kr., en stigning i reserveret egenkapital på 31,3 mio. kr. Langfristet gæld på 37,6 mio. kr. Langfristet gæld på fællesfonden består udelukkende af forsikringsreserven, som er steget grundet et gunstigt skadesår. For specifikationer af de øvrige forskydninger henvises til forklarende noter under afsnit 4.2.

3.4 Opfølgning på Lønsum

Som en del af årsregnskabet redegør stiftsadministrationerne og Folkekirkens IT særskilt for udnyttelsen af deres lønbevilling.

Der er et akkumuleret mindreforbrug på 3,7 mio. kr. på lønsumsbevillingen til videreførelse. Mindreforbruget skyldes et videreført mindreforbrug fra

tidligere år på 2,9 mio. kr. samt 0,7 mio. kr. i videreført overskud på lønsummen i 2016 og opsparing overført fra drift. Af det akkumulerede mindreforbrug på 3,7 mio. kr. vedrører 2,8 mio. kr. delvist uafsluttede projekter.

Tabel 3.4.1 Opfølgning på lønbevilling 2016 delregnskab 3 og 4 (t. kr.)

Lønbevilling	66.520
Lønbevilling inkl. TB	72.148
Lønforbrug under lønbevilling	71.819
Total	-328
Akk. opsparing ultimo 2015	-2.914
Opsparing overført til/fra drift	-416
Akk. opsparing ultimo 2016	-3.658
Reserveret til projekter	-2.816

3.5 Bevillings-regnskab

De for fællesfonden relevante delregnskaber er inkluderet i nedenstående tabel 3.5.1.

Tabel 3.5.1 Bevillingsregnskabet 2016 (t. kr.)

(t. kr.)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel	Forbrug i %
DELREGNSKAB - 1 - Landskirkeskat og compensation	-1.133.143	-1.128.261	-1.128.261	-0	100
DELREGNSKAB - 2 - Præster og provster	640.431	635.287	627.163	-8.124	99
DELREGNSKAB - 3 - Stiftsadministrationer m.v.	78.218	73.678	69.955	-3.723	95
DELREGNSKAB - 4 - Folkekirkens IT	99.723	94.097	90.894	-3.203	97
DELREGNSKAB - 5 - Folkekirkens uddannelser	59.099	59.002	49.393	-9.609	84
DELREGNSKAB - 6 - Folkekirkens fællesudgifter	24.435	29.343	29.219	-124	100
DELREGNSKAB - 7 - Folkekirkelige tilskud	21.223	25.245	24.273	-972	96
DELREGNSKAB - 9 - Reserver	8.048	4.573	4.573	-0	100
DELREGNSKAB - 11 - Finansielle poster	-178	-	-9.567	-9.567	.
DELREGNSKAB - 21 - Tilskud til lokale kasser	106.658	106.765	106.765	-0	100
DELREGNSKAB - 31 - Pension, tjenestemænd	95.701	98.997	98.997	0	100
Total	215	-1.275	-36.598	-35.323	2.870

Forsikringsområdet og det bindende stiftsbidrag er ikke en direkte del af fællesfonden og indgår derfor ikke i det samlede resultat.

Forklarende noter til bevillingsregnskabet er inkluderet som bilag 4.1 til årsrapporten.

4. Bilag til regnskabet

4.1 Noter til bevilnings-regnskabet og resultatopgørelsen

I det følgende er forbrug og budget fordelt på delregnskab og formål for fællesfonden.

4.1.1 Landskirkeskat og kompensation

Landskirkeskatten er fællesfondens primære indtægt. Derudover modtager folkekirken kompensation fra sta-

ten for administration af navneændringer på 8,1 mio. kr. og midler på 1,4 mio. kr. fra staten til gejstlig betjening af Rigshospitalet.

Tabel 4.1.1 Landskirkeskat og kompensation (t.kr.)

	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 1 - Landskirkeskat og kompensation	-1.133.143	-1.128.261	-1.128.261	0
FORMÅL - 11 - Landskirkeskat	-1.118.685	-1.118.761	-1.118.761	-0
FORMÅL - 12 - Kompensation til folkekirken fra FL	-8.100	-8.100	-8.100	-
FORMÅL - 13 - Øvrige indtægter fællesfonden	-6.359	-1.400	-1.400	-

Tabel 4.1.2 Præster og Provster (t.kr)

	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 2 - Præster og provster	640.431	635.287	627.163	-8.124
FORMÅL - 21 - Løn, 40/60 præster	544.901	544.942	544.593	-349
FORMÅL - 22 - Fællesfondspræster	47.492	47.173	47.391	219
FORMÅL - 23 - Løn, barselsvikarer	4.129	3.908	3.782	-126
FORMÅL - 24 - Godtgørelser (præster)	33.924	35.676	32.868	-2.808
FORMÅL - 26 - Præster med refusion	0	0	0	-0
FORMÅL - 27 - Feriepengeregulering	9.986	3.588	-1.472	-5.060

4.1.2 Præster og provster

Delregnskabet vedrører løn til præster og provster samt godtgørelser.

På delregnskab 2, præster og provster, har der været et mindreforbrug på 8,1 mio. kr. I 2013, 2014 og 2015 var mindreforbruget på delregnskab 2 på henholdsvis 14,6 mio. kr., 6,6 mio. kr. og 5,2 mio. kr.

Formål 21 viser nettolønudgiften på fællesfonden til præster og provster, der delvist er finansieret af staten. Bruttoudgiften er på 907,4 mio. kr., hvoraf 362,9 mio. kr. er en refusion fra staten på 40 pct. af lønnen til præster og provster samt 40 pct. af barselsudgifterne. Der ydes ikke tilskud til lokalt finansierede præster. Pension til sognepræster finansieres af finansloven. Udnyttelsen af præstebevillingen er tilfredsstillende. Mindreforbruget kan henføres til vakancer herunder vakancer ved genbesættelse.

Formål 22 viser et merforbrug på 0,2 mio. kr. vedrørende fællesfondspræster.

Formål 23 *Løn, barsel* viser et mindreforbrug på 0,1 mio. kr. i forhold til budgettet. Udgiften til barselsvikarer er på 6,3 mio. kr. hvoraf 2,5 mio. kr. er 40 pct. refusion fra staten.

Formål 24 *Godtgørelser* omfatter en samlet mindreudgift på 2,8 mio. kr. Bevillingen vedrører udgifter til tjenestdragter, flyttegodtgørelser i forbindelse med stillingskift samt udgifter til befording i forbindelse med tjenesterejser. Forbruget dækker over alle 10 stifter.

Formål 26, *præster med refusion*, dækker over præster, der er finansieret lokalt, men hvor aflønningen af praktiske

årsager sker via fællesfondens systemer med refusion fra de lokale kirkekasser. Regnskabet går dermed i nul.

27 *Feriepengeregulering.* Fællesfonden opgør på formål 27 i henhold til principperne for omkostningsbaserede regnskaber den skyldige feriepengeforpligtelse. For præster, for hvilke fællesfonden dækker 60 % af lønudgiften, er 60 % af den skyldige feriepengeforpligtelse registreret. Generelt har der i de senere år været et større fokus på afvikling af præsters restferie. Den

store afvigelse i 2016 på feriepengereguleringen skyldes, at budgettet for 2016 var fastlagt, da omlægningen af beregningen af feriepengereguleringen blev besluttet i 2015.

4.1.3 Stiftsadministrationer m.v.

Udgifter under delregnskab 3 Stiftsadministrationer m.v. vedrører primært stiftspersonalets løn og stiftsadministrationernes drifts- og anlægsudgifter.

Tabel 4.1.3 Stiftsadministrationer m.v. (t.kr.)

	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 3 - Stiftsadministrationer m.v.	78.218	73.678	69.955	-3.723
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	74.094	67.257	61.239	-6.018
FORMÅL - 15 - Indtægtsdækket virksomhed	602	2.348	3.101	754
FORMÅL - 16 - Bevillingsfinansieret center	2.704	3.287	4.552	1.264
FORMÅL - 59 - Personalemæssige tiltag	819	786	1.063	277

Der har været et samlet mindreforbrug på 3,7 mio. kr., hvilket primært skyldes 6,0 mio. kr. på stiftsadministrationerne, der dækker over mer- og mindreforbrug.

Merforbruget på centrene – formål 15 og 16 – er samlet på 2,0 mio. kr.

Det skal bemærkes, at merforbrug på driften, som udgangspunkt altid skal dækkes af et eventuelt mindreforbrug på lønnen i forbindelse med bevillingsafregningen (afsnit 3.2.2).

Af tabel 4.3.1b fremgår centerdannelsen samt bevillingstypen.

Tabel 4.1.3b Centerdannelsen samt bevillingstypen (t.kr.)

Stift	Center	Finansiering	Formål
København	Forsikringsenheden	Delvist indtægtsfinansieret	15
Helsingør	Forsikringsenheden	Delvist indtægtsfinansieret	15
Roskilde	Stifternes Løncenter for Menighedsråd	Bevillingsfinansieret	16
Lolland-Falster	Folkekirkens Administrative Fællesskab	Delvist indtægtsfinansieret	15
Lolland-Falster	Fællesfondslønninger i FLØS	Bevillingsfinansieret	16
Fyen	Fællesfondslønninger i FLØS	Bevillingsfinansieret	16
Aalborg	Screening af plansager	Bevillingsfinansieret	16
Viborg	GIAS-centeret	Delvist indtægtsfinansieret	15
Århus	GIAS-centeret	Delvist indtægtsfinansieret	15
Ribe	Stifternes Løncenter for Menighedsråd	Bevillingsfinansieret	16
Haderslev	Stifternes Løncenter for Menighedsråd	Bevillingsfinansieret	16

Formål 59 er en pulje, hvis formål er at understøtte ekstraordinære personale-mæssige tiltag for præster. Puljen blev ved tillægsbevilling øget med 0,3 mio. kr. i 2016.

Grundet ekstra sager i 2016 udviser ordningen et yderligere merforbrug på 0,3 mio. kr.

4.1.4 Folkekirkens It

Folkekirkens It er Kirkeministeriets samt folkekirkens fælles it-enhed, der varetager administrationen af folkekirkens it.

Folkekirkens It varetager driften og supporten af mere end 2.300 institutioner, 3,600 pc-arbejdspladser på ca. 2.800 adresser samt 4.000 brugere. Derudover står de for drift og udvikling af It-systemer i folkekirken.

Table 4.1.4 Folkekirkens It (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 4 - Folkekirkens IT	99.723	94.097	90.894	-3.203
FORMÅL - 81 - Fælles systemer og aktiviteter	26.183	29.428	29.306	-122
FORMÅL - 82 - Folkekirkens systemer	11.139	5.250	1.057	-4.193
FORMÅL - 83 - Civilregistrering og Kirkebog	9.266	10.138	5.868	-4.271
FORMÅL - 84 - Provstisystemer	1.159	1.800	976	-824
FORMÅL - 85 - Stiftssystemer	21.575	20.364	23.013	2.649
FORMÅL - 86 - Kirkeministeriets systemer	-709	0	-105	-105
FORMÅL - 87 - Folkekirken.dk	3.330	4.081	5.012	931
FORMÅL - 88 - IT kontoret	27.780	23.035	25.767	2.732

Folkekirkens Its bevilling for 2016 var på knap 94,1 mio. kr.

Med et samlet forbrug på 113,4 mio. kr. og indtægter på 21,4 mio. kr. samt bevillingsindtægter på 94,9 mio. kr. er årets driftsresultat et mindreforbrug på 3,2 mio. kr. Mindreforbruget vedrører dels Person 3.0, der er under udvikling, dels en ikke foretagen afskrivning samt mindreforbrug vedrørende andre områder, som er brugt til at finansiere

et merforbrug vedrørende især FLØS-2. Mindreforbruget videreføres.

4.1.5 Folkekirkens uddannelser

Fællesfonden giver en årlig bevilling til Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter samt til kirkemusikskolerne. Derudover gives der støtte til en række mindre uddannelsesformål indenfor folkekirken. Sidstnævnte er uddannelse og ajourføringskurser for forskellige kirkefunktionærer, provster samt biskopper.

Tabel 4.1.5 Folkekirkens uddannelser (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 5 - Folkekirkens uddannelser	59.099	59.002	49.393	-9.609
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	1.017	1.240	-211	-1.451
FORMÅL - 51 - Kirkemusikskoler	21.149	21.314	20.821	-493
FORMÅL - 52 - Præsteuddannelse	36.933	36.447	28.782	-7.665

Afvigelsen på formål 10, Diverse uddannelser/generel virksomhed skyldes mindreforbrug på øvrige uddannelser, især tilbageførte bevillinger fra tidligere år på 1,1 mio. kr. Yderligere forekommer mindreforbrug på kordegneuddannelsen, arbejdsmiljøuddannelsen og introkurser til nyansatte i folkekirken.

Bevillingsudbetaling til præsteuddannelserne og kirkemusikskolerne har

fulgt budgettet, hvorimod det fra driften fremgår, at kirkemusikskolerne har et mindreforbrug på 0,5 mio. kr. og FUV har et mindreforbrug på 7,7 mio. kr. Fra 2016 er kirkemusikskolerne fuldt konsolideret ind i fællesfonden.

4.1.6 Folkekirkens fællesudgifter

Folkekirkens fællesudgifter inkluderer en række driftsudgifter og tilskud, der administreres af henholdsvis stifterne og Kirkeministeriet.

Tabel 4.1.6 Folkekirkens fællesudgifter (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 6 - Folkekirkens fællesudgifter	24.435	29.343	29.219	-124
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	7.256	11.523	11.616	93
FORMÅL - 32 - Provstirevision	16.039	16.341	16.125	-217
FORMÅL - 34 - Nationalmuseet	1.140	1.479	1.479	-0
FORMÅL - 61 - Hensættelse landskirkeskat	0	0	0	-

Delregnskabet viser et mindreforbrug på ca. 0,1 mio. kr. Mindreforbruget er tilfredsstillende. Der er et lille mindreforbrug på 0,2 mio. kr. på provstirevi-

sion, hvilket skyldes, at provstirevisionen blev billigere sidst på året, efter ny udbudsrunde.

4.1.7 Folkekirkelige tilskud

Delregnskabet omfatter tilskud til en række folkekirkelige formål. Tilskuddene administreres af Folkekirkens Administrative Fællesskab.

Tabel 4.1.7 Folkekirkelige tilskud (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 7 - Folkekirkelige tilskud	21.223	25.245	24.273	-972
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	4.693	7.942	7.226	-717
FORMÅL - 33 - Udviklingsfonden	2.223	2.108	1.853	-255
FORMÅL - 35 - Studentermenigheder	1.577	1.557	1.557	-
FORMÅL - 41 - Døve	3.748	3.407	3.407	-
FORMÅL - 43 - Hørehæmmede	754	744	744	-
FORMÅL - 63 - Det Mellemkirkelige Råd	6.427	7.623	7.623	-
FORMÅL - 64 - Skt. Petri	1.800	1.863	1.863	-

Mindreforbruget på 1,0 mio. kr. kan henføres til et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. på formål 10, som skyldes, at der ikke er givet tilsagn til samarbejdsprojekter. Der er budgetteret med ca. 1 mio. kr. til eventuelle samarbejdsprojekter i menighedsråd jf. § 44 i lov om menighedsråd. På formål 10 er der også et merforbrug på bevillingen til Rigshospitalet på 0,4 mio. kr. Udviklingsfonden udviser et mindreforbrug på 0,3 mio. kr. i 2016.

4.1.9 Reserver

Fællesfondens samlede bygningsmasse er vurderet til en ejendoms-værdi på ca. 168 mio. kr. Der er siden 2008 afsat en anlægsreserve til at

støtte istandsættelsen af fællesfondens bygninger.

Bevillinger til istandsættelse og vedligehold er givet som merbevillinger til de enkelte institutioner, hvis bygninger er ejet af fællesfonden. Bevillingerne tildeles af Kirkeministeriet inden for den samlede anlægsramme.

Almindelig løbende vedligeholdelse af bygningerne afholdes af stifternes og institutionernes ordinære driftsbevilling.

Tabel 4.1.9 Reserver (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 9 - Reserver	8.048	4.573	4.573	0
FORMÅL - 98 - Anlægsreserve	4.033	4.073	4.073	-0
FORMÅL - 99 - Omprioriteringsreserve	4.015	500	500	-

For 2016 var reserven fastsat til 0,5 mio. kr. og den blev fuldt udmøntet. Ikke-anvendte midler er hensat jf. afsnit 6.2.4.

Omprioriteringsreserven udmøntes som hovedregel i forbindelse med budgetvedtagelsen. I 2016 var 0,5 mio. kr. ikke udmøntet, og disse blev hensat til senere udmøntning.

Tabel 4.1.11 Finansielle poster (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 11 - Finansielle poster	-178	-	-9.567	-9.567
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	-178	0	-9.567	-9.567

4.1.11 Finansielle poster

Finansielle poster udviser merindtægter på 9,6 mio. kr. Nettoindtægterne skyldes urealiserede kursgevinster fra udlån til investeringsformål i fællesfundsfinansierede institutioner samt indtægter fra investeringer foretaget af kapitalforvalteren. Omkostninger til konsulentbistand samt omkostninger

til kapitalforvalter indgår i nettoresultatet. Indtægter af hensættelserne til forsikring og pensionsomkostninger indtægtsføres på de pågældende regnskaber.

Forrentningen af fællesfondens obligationsbeholdning og udlån til fællesfundsinstitutioner udgjorde i 2016 7,6 mio. kr. hvoraf 6,9 mio. kr. enten er

overført til folkekirkens forsikringsordning, som deres andel af forrentningen, eller hensat til fremtidige pen-

sionsforpligtelser. Resten af renteindtægten er gået til dækning af handelsrenter, honorar til administration hos kapitalforvalter m.m.

Tabel 4.1.21 Tilskud til lokale kasser (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regn- skab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 21 - Tilskud til lokale kasser				0
	106.658	106.765	106.765	
FORMÅL - 71 - Udligningstilskud	106.658	106.765	106.765	-0

4.1.21 Tilskud til lokale kasser

Fællesfonden yder tilskud til nedsættelse af det kirkelige ligningsbeløb i kommuner, hvor ligningsbeløbet er særligt stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen.

Udligningstilskuddet beregnes ud fra følgende kriterier: Såfremt udskrivningsgrundlaget pr. kirke opgjort pr. kommune udgør mindre end 60 pct. af landsgennemsnittet, udbetales et tilskud svarende til 35 pct. af differencen mellem på den ene side kommunens udskrivningsgrundlag i procent af landsgennemsnittet for udskrivningsgrundlag pr. kirke og på den anden side grænsen på de 60 pct. af landsgennemsnittet. Der er fastsat en bagatelgrænse, således at der ikke udbetales tilskud under 100.000 kr.

4.1.31 Pension, tjenestemænd

Fællesfonden er forpligtet til at betale pension til tidligere tjenestemandsansatte kirke- og kirkegårdsfunktionærer og deres efterlevende. Fællesfonden betaler desuden pension til tidligere

tjenestemænd i stiftsadministrationerne og institutioner. Udgifter og indtægter på dette delregnskab er lovbestemt og er afhængig af antallet af aktive og pensionerede tjenestemandsansatte kirkefunktionærer. Udgiften består dels af udbetalinger til pensionerede kirkefunktionærer, samt hensættelser til finansiering af de aktive kirkefunktionærers pension. Indtægterne er de indbetalte forsikringsbidrag fra nuværende tjenestemandsansatte kirkefunktionærer.

Over de kommende år vil udgiften til pensioner stige samtidigt med, at indbetaling af pensionsbidrag falder. Dette sker i takt med, at et større antal tjenestemandsansatte kirkefunktionærer går på pension.

Indtil pensionsbidraget blev indført i 2007, havde den fungeret som en pay-as-you-go ordning finansieret af fællesfonden. Det betød at ved indførelsen af en ordning med betaling af pensionsbidrag, at den fra før 2007 op-tjente pensionsforpligtelse finansieredes af fællesfonden (ca. 2 mia. kr. i

2007). Dette skete ved en overførelse af 84,4 mio. kr. (2007-priser) fra bevilningen for det tidligere generelle tilskud. Det generelle tilskud blev gradvist udfaset og midlerne overført til pensionsordningen.

En aktuarberegning udarbejdet i 2012 viste, at de forudsætninger, som lå til grund for den oprindelige beregning af pensionsforpligtelsen ikke holder, hvilket betyder, at udgifterne er rykket frem. Kirkefunktionærerne går tidligere på pension end forudsat. Den

nødvendige yderligere gradvise forøgelse af forpligtelsen blev i forbindelse med budget 2013 finansieret af resultatet. En ny beregning i 2014/15 viste at hvis de årlige hensættelser fastfryses på 2016-niveaet vil den totale hensættelse ikke på noget tidspunkt blive negativ. Der er planlagt en ny aktuar beregning senest i 2018, særligt de senere års resultater tyder på at bl.a. tilbagetrækningsreformen har udskudt pensionsalderen.

Tabel 4.1.31 Pension, tjenestemænd (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 31 - Pension, tjenestemænd	95.701	98.997	98.997	0
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	95.701	98.997	98.997	0

Nettoresultatet for 2016 afviger ikke fra budgettet, da mindre forbrug hensættes til pensionsforpligtelsen. I 2016 var indtægterne fra pensionsbidrag 10,1 mio. kr. højere end budgetteret, og omkostningerne til pensionsudbetalinger 19,5 mio. kr. lavere end budgetteret. Samtidig er hensættelsen forrentet med 3,8 mio. kr. i 2016. Hertil kommer mindre overførselsindtægter på 0,9 mio. kr. Totalt har mindre forbruget således været på 34,3 mio. kr., hvilket har gjort, at det ikke har været nødvendigt at trække de budgetterede 1,7 mio. kr. fra pensionshensættelsen,

men derimod muligt at hensætte yderligere 32,7 mio. kr. i stedet. Der er dermed akkumulerede hensættelser på 286,9 mio. kr. til pensionsforpligtelsen jf. tabel 4.2.3 (Hertil kommer 30,5 mio. kr. i reserveret egenkapital jf. tabel 4.2.1).

4.1.32 Folkekirkens forsikring

Delregnskabet vedrører folkekirkens forsikringsordning. Forsikringsordningen omfatter præmie vedrørende ansvarsforsikringen, betaling for administration af Folkekirkens selvforsikrings-

ordning herunder fra 2014 arbejdsskade-forsikring samt dækning af skadesudgifter ved folkekirkens bygninger og løvsøre.

Siden 2007 er delregnskab 32 – folkekirkens forsikring – ikke indeholdt i fællesfondens samlede resultat, jf. de ændringer af økonomiloven om betaling af forsikringsbidrag, der trådte i kraft pr. 1. januar 2007. Hensættelser med henblik på fremtidige skadesudbetalinger fremgår dog af fællesfondens samlede balance.

Der er budgetteret med den forventede udgift til forsikring, selvforsikring og administration, men der vil fra kontoen blive afholdt de faktiske skadesudgifter under selvforsikringsordningen, hvad enten disse måtte blive la-

vere eller højere end det budgetterede. Der bliver budgetteret med en skadesudgift svarende til den gennemsnitlige skadesudgift over 100 år for skader på bygninger og løvsøre. Der er på finansloven skabt mulighed for lånoptagelse med statsgaranti op til et samlet beløb på 500 mio. kr. til at optage lån til honorering af ekstraordinært store skader. Garantiordningen har aldrig været anvendt. I fællesfondens er der som buffer hensat en reserve svarende til et års skadesudgifter.

Lov om folkekirkens økonomi indebærer, at udgiften til forsikringsordningen siden den 1. januar 2007 skal hvile i sig selv og dækkes ved bidrag fra de lokale kasser. Resultatet på delregnskab 32 optræder derfor med et 0.

Tabel 4.1.32 Folkekirkens forsikring (t.kr.)

(t.kr)	Regnskab 2015	Budget 2016	Regnskab 2016	Periodens Forskel
DELREGNSKAB - 32 - Folkekirkens forsikring	-	-	-	0
FORMÅL - 10 - Generelt/alm. virksomhed	0	0	0	-

Forsikringsregnskabet 2016 viser færre hensættelser til registrerede skader i 2016. Dermed udviser regnskabet et overskud på 37,1 mio. kr., som reguleres ved de følgende års forsikringsbidrag/reserverne.

Forsikringsregnskabet uddybes i bilag 4.3

4.2 Noter til bevilnings-regnskabet og resultatopgørelsen

4.2.1 Immaterielle anlægsaktiver

Fællesfondens immaterielle aktiver vedrører næsten udelukkende Folkekirkens It og består af programmet til

Personregistrering, den digitale borgerservice Personregistrering.dk, ESDH- samt budgetløsningerne til provstierne, ESDH til stifterne og Kirkeministeriet, intranetportaler samt løsningen til understøttelse af e-valg. Derudover er uddannelsesomkostninger i forbindelse med overtagelsen af Folkekirkens Forsikringsordning aktiveret som et immaterielt aktiv.

Tabel 4.2.1 Immaterielle anlægsaktiver (t.kr.)

(t. kr.)	Færdiggjorte udviklingsprojekter
Kostpris pr. 31.12.2015	29.630
Primokorrekationer og flytninger ml. bogføringskredse	0
Tilgang	19.501
Afgang	0
Kostpris pr. 31.12.2016	49.130
Akkumulerede afskrivninger	-17.148
Akkumulerede afskrivninger afgang	0
Akkumulerede nedskrivninger	0
Akkumulerede af - og nedskrivninger pr. 31.12.2016	-17.148
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	31.983
Årets afskrivninger	7.075
Årets nedskrivninger	0
Årets af- og nedskrivninger	7.075

(t. kr.)	Udviklingsprojekter under udførelse
Primo saldo pr. 01.01.2016	7.601
Tilgang	10.428
Overført til færdiggjorte udviklingsprojekter	-8.642
Kostpris pr. 31.12.2016	9.387

Forøgelsen af immaterielle anlægsaktiver afspejler de færdiggjorte projekter

i 2015 i Folkekirken's It jf. tidligere beskrivelser.

4.2.2 Materielle anlægsaktiver

Tabel 4.2.2 Materielle anlægsaktiver (t.kr.)

Tabel 4.2.2 Materielle anlægsaktiver 2016

(t. kr.)	Grunde, arealer og bygninger	Inventar og IT udstyr	I alt
Kostpris pr. 31.12.2015	185.197	14.048	199.245
Primokorrekktioner og flytninger ml. bogføringskredse	0	0	0
Tilgang	-2.881	3.581	700
Afgang	-1.255	-3.080	-4.335
Kostpris pr. 31.12.2016	181.061	14.549	195.610
Akkumulerede afskrivninger	-22.474	-12.392	-34.865
Akkumulerede afskrivninger - afgang	1.255	2.776	4.030
Akkumulerede nedskrivninger	-1.600	0	-1.600
Akkumulerede af - og nedskrivninger pr. 31.12.2016	-22.819	-9.616	-32.435
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	158.242	4.933	163.175
Årets afskrivninger	2.372	3.330	5.702
Årets nedskrivninger	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger	2.372	3.330	5.702

Reduktionen i de materielle anlægsaktiver vedrører primært afskrivninger og nedskrivninger på fællesfondens ejendomme og på It-udstyr (bunket PC-udstyr og printere mv.), samt på forbedringer på uddannelsesinstitutionernes bygninger.

En mindre del vedrører kopimaskiner, inventar mv. hos stifter og institutioner. Der afskrives ikke på grundværdi.

4.2.3 Egenkapital

Tabel 4.2.3 Egenkapital (t.kr.)

Primobeholdning 01.01.2016	-310.168
Heraf reserveret til fællesfondsinstitutioner inkl. projekter	-11.311
Heraf reserveret til pensionsforpligtelsen	-18.819
Heraf urealiseret kursgevinst	-153
 Primoregulering	 2.292
 Bevægelser i året	
Ifølge nedenstående specifikation	6.757
 Egenkapital tilført fra udd.inst.	 -8.260
 Overført resultat	
Årets resultat	-36.598
Heraf reserveret til fællesfondsinstitutioner inkl. projekter	-15.367
Heraf reserveret til pensionsforpligtelsen	-11.661
Heraf urealiseret kursgevinst	-9.570
<hr/> Egenkapital pr. 31.12.2016	<hr/> -345.976
Heraf reserveret til fællesfondsinstitutioner	-30.988
Heraf reserveret til pensionsforpligtelsen	-30.481
Heraf urealiseret kursgevinst	-9.722

Fællesfondens egenkapital var primo 2016 på 310,2 mio. kr. Forøgelsen i egenkapitalen på 35,8 mio. kr. kan henføres til urealiserede kursgevinster på 9,6 mio. kr. samt overført overskud og reserveret egenkapital til uafsluttede projekter i fællesfondsinstitutionerne. Den resterende del af resultatet hensættes til pensionsforpligtelsen.

Tabel 4.2.4 Specifikation af bevægelser i egenkapital i året (t.kr.)

Tabel 4.2.4 Specifikation af bevægelser i egenkapital i året

Egenkapitalbevægelser 2016 (t. kr.)	Beløb
Likviditetsoverførsler - tildeling/aflevering likviditet fællesfonden	0
Tilbageført reserveret egenkapital	6.172
Nulstilling af bygningsaktiv opført i fællesfondens regnskab - Lolland-Falsters stift	0
Nulstilling af bygningsaktiv opført i fællesfondens regnskab - Vestervig KMS	586
Total	6.757

Tabel 4.2.5 Akkumulerede hensættelser 2016 (t.kr.)

	Beløb	
Hensættelse til registrerede forsikringskader	-42.080	
Hensættelse til pensionsforpligtelser	-286.900	
Afgivne tilsagn vedrørende reformationsjubilæet	-2.765	
Afgivne tilsagn under udviklingsfonden	-3.467	
Åremål - fællesfondsinstitutioner	-1.200	
Øvrige hensættelser - fællesfondsinstitutioner	-3.454	
Fællesfondsinstitutioner i alt	-4.654	-4.654
Hensættelser i alt		-339.865

Forsikringshensættelserne på 42,1 mio. kr. er estimerede udgifter til dækning af endnu ikke færdigt-udbedrede skader fra tidligere år. Hensættelserne er baseret på den gennemsnitlige skadesudgift pr. skade i de foregående år. For en uddybende forklaring henvises til afsnit 4.3. Der er hensat 286,9 mio. kr. til pensionsforpligtelsen for tjene-stemandsansatte kirkefunktionærer.

Midler fra Den folkekirkelige Udviklingsfond udbetales som hovedregel kun ved indsendelse af regnskab. I 2016 er der samlet hensat 3,5 mio. kr. til godkendte projekter.

Bevilligede midler fra anlægspuljen udmøntes ved afslutning af projektet og derfor hensættes ikke-forbrugte midler. Såfremt bevilligede anlægsmidler ikke er forbrugt senest det efterfølgende regnskabsår tilbageføres midlerne til fællesfondens anlægsreserve.

De resterende hensættelser vedrører tillægsbevillinger eller bevillinger finansieret af omprioriteringspuljen, som endnu ikke er forbrugt.

6.2.5 Langfristede gældsposter

Fællesfonden har hjemmel i henhold til lov om folkekirkens økonomi til at optage lån i stiftsmidlerne til investere-

ringsformål. Endvidere kan fællesfonden låne op til 100 mio. kr. til dækning

af behov for likviditet. Fællefonden har ikke optaget lån i stiftsmidlerne.

Tabel 4.2.6 Langfristede gældsposter (t.kr.)

Tabel 4.2.6 Langfristede gældsposter (t. kr.)	2015	2016
Investeringslån	-2.201	-2.634
Likviditetslån	0	0
Forsikringsreserven	-100.962	-138.094
Samlet langfristede gældsposter	-103.163	-140.729

Forøgelsen i de samlede langfristede gældsposter på 37,6 mio. kr. skyldes primært overskuddet på forsikringsordningen.

Investerings- og likviditetslånene er optaget i fællesfonden og modsvares af udlån under aktiver på balancen.

4.2.6 Kortfristede gældsposter

Tabel 4.2.7 viser udviklingen i fællesfondens kortfristede gældsposter.

Tabel 4.2.7 Kortfristede gældsposter (t.kr.)

Tabel 4.2.7 Kortfristede gældsposter (t. kr.)	2015	2016
Leverandører af varer og tjenesteydelser	-48.727	-35.320
Igangværende arbejder	0	0
Anden kortfristet gæld	-2.861	-2.756
Skyldige feriepenge	-118.698	-121.680
Periodeafgrænsninger	-11.575	-17.093
Over- / merarbejde	-1.085	-979
Overførte bevillinger	0	-15.262
Menigheder og bindende stiftsbidrag ¹⁾	-8.767	-7.298
Samlet kortfristede gældsposter	-191.713	-200.388

1) Hensat overskud på bindende stiftsbidrag, studentermenighed mv.

En stigning i fællesfondens kortfristede gældsposter kan primært henføres til overførte bevillinger, skyldige feriepenge samt periodeafgrænsninger.

4.2.7 Udlån til investerings og likviditetslån

Se tabel 4.2.8 om fællesfondens udlån nedenfor.

Tabel 4.2.8 Fællesfondens udlån (t.kr.)

Tabel 4.2.8 Fællesfondens udlån (t.kr.)			
(t.kr.)	Fællesfondslån Primo 2016	Netto bevægelse	Fællesfondslån Ultimo 2016
Investeringslån	2.787	-241	2.546
Vestervig Kirkemusikskole 20-årig	586	-84	502
Lolland-Falsters Stift 20-årig	2.201	-158	2.044
Likviditetslån	1.729	-1.729	0
Vestervig Kirkemusikskole 10-årig	718	-718	0
Folkekirkens Videns- og Uddannelsescenter 10-årig	550	-550	0
Folkekirkens Videns- og Uddannelsescenter 3-årig (rullende)	461	-461	0
Samlet lån	4.516	-1.970	2.546

4.2.8 Eventualforpligtelser

Regnskabet for fællesfonden 2016 opererer med tre kategorier af eventualforpligtelser, der ikke er bogført i regnskabet:

- *Operationel leasing:*
leasingaftaler for kopimaskiner og vandfontæne

- *Husleje:*

I de tilfælde, hvor en institution lejer bygninger, indgår en eventuel opsigelsesperiode som en eventualforpligtelse.

Andre forpligtelser:

Godkendte rekvisitioner til præstekjoler, hvor stiftet endnu ikke har modtaget faktura.

Tabel 4.2.9 Eventualforpligtelser 2016 (kr.)

Institution	Aktiv	Antal	Pris	Beløb
Lolland Falster Stift	Præstekjoler	1	20.500	20.500
Viborg Stift	Præstekjoler	9	20.500	184.500
Aarhus Stift	Præstekjoler	4	20.500	82.000
Ribe Stift	Præstekjoler	11	20.718	227.898
Haderslev Stift	Præstekjoler	7	20.500	143.500
Fyen Stift	Præstekjoler	4	20.500	82.000
Helsingør Stift	Præstekjoler	9	20.500	184.500
København Stift	Præstekjoler	6	20.500	123.000
Roskilde Stift	Præstekjoler	4	20.500	82.000
Aalborg Stift	Præstekjoler	14	20.500	287.000
Aalborg Stift	Kopimaskiner	3	48.375	145.125
Løgumkloster Kirkemusikskole, kopimaskiner (24 mrd.)	Kopimaskiner	4	3.835	15.340
Folkekirkens Uddannelses- og videnscenter Løgumkloster	Drikkevandsmaskiner			47.000
Folkekirkens Uddannelses- og videnscenter København	Vandkøler			13.000
Roskilde Stift*	Husleje	4	206.892	827.568
Folkekirkens Uddannelses- og videnscenter	Husleje			645.000
Løgumkloster Kirkemusikskole Vor Frelzers Kirke i Horsens	Husleje	3	2.925	8.775
Løgumkloster Kirkemusikskole Klokkerstafdelingen	Husleje	3	7.321	21.963
Vestervig Kirkemusikskole Ålborg	Husleje	2	9.209	18.418
Vestervig Kirkemusikskole Århus	Husleje	6	11.875	71.250
Folkekirkens IT (København - Rådhusstræde)	Husleje	4	394.464	1.577.856
Folkekirkens IT (Kirkeministeriet Frederiksholms Kanal 21)	Husleje	4	18.750	75.000
Folkekirkens IT (Århus)	Husleje	4	35.550	142.200
Eventualforpligtelse i alt				5.025.393

*På baggrund af den indgåede lejekontrakt er eventualforpligtelsen vedrørende lejemålet opgjort til 4 kvartalers leje.

Folkekirkens It har lejemål i København og i Århus.

Alle lejemål i Folkekirkens It kan opsiges med et varsel på 12 mdr., hvorfor eventualforpligtelsen er beregnet som ét års leje.

4.3 Folkekirken's for- sikring 2016

4.3.1 Resultatopgørelse 2016 for forsikring – Delregnskab 32

Årets resultat for folkekirken's forsikringsordning er et overskud på 37,1 mio. kr.

Tabel 4.3.1 Forsikringsregnskab – delregnskab 32 (Kr.)

Resultatopgørelse	Regnskab 2014 Kr.	Regnskab 2015 Kr.	Regnskab 2016 Kr.	Budget 2016 Kr.	Difference Kr.
	-			-	
Forsikringsindtægt	68.898.565	-64.932.499	-68.402.039	68.403.142	-1.103
Udbetalt skadeserstatning	16.620.127	12.619.911	12.852.660	65.649.029	
<u>Modtaget skadeserstatning</u>	<u>-247.621</u>	<u>-210.338</u>	<u>-2.502.888</u>	<u>0</u>	
Skadeserstatning i alt	16.372.506	12.409.573	10.349.773	65.649.029	
Hensættelse til skader	56.980.304	34.098.944	30.471.863		
<u>Tilbageførte hensættelser m.m.</u>	<u>-5.528.386</u>	<u>-5.648.343</u>	<u>-11.412.086</u>		
Hensættelse til skader i alt	51.451.918	28.450.602	19.059.777		
Skader i alt	67.824.423	40.860.175	29.409.550	65.649.029	36.239.479
Omkostninger vedr. administration					
- forsikringspræmier	2.912.350	5.217.491	3.163.248	1.638.677	
- tjenesteydelser	631.243	660.093	867.197	1.115.436	
Administration i alt	3.543.593	5.877.583	4.053.324	2.754.113	-1.299.211
Finansielle indtægter	0	-42.598	-2.230.181		
Finansielle omkostninger	<u>37.918</u>	<u>36.476</u>	<u>37.023</u>		
Resultat	2.507.369	-18.200.863	-37.132.322	0	37.132.322
Overført til/fra akkumuleret resultat	-2.507.369	18.200.863	37.132.322	0	37.132.322
Nyt forsikringsresultat	0	0	0	0	0

Der var for 2016 budgetteret med et lavt forsikringsbidrag, som følge af en stor forsikringsreserve. Grundet et meget godt skadesår udviser regnskabet et stort overskud i 2016. Overskuddet

reguleres i de næste års forsikringsbidrag.

Tabel 4.3.2 Forsikringshensættelser og overskud 2016 (Kr.)

Hensættelser vedr. forsikring ultimo året	2014 Kr.	2015 Kr.	2016 Kr.
Hensættelser vedr. tingskader 2006	-949.714	-443.557	0
Hensættelser vedr. tingskader 2012	-2.653.375	-1.502.801	0
Hensættelser vedr. tingskader 2013	-7.433.839	-2.323.954	-1.225.758
Hensættelser vedr. tingskader 2014	-32.059.887	-17.238.714	-16.281.238
Hensættelser vedr. tingskader 2015	0	-29.853.493	-4.351.083
Hensættelser vedr. tingskader 2016	0	0	-10.268.243
Hensættelser vedr. arbejdsskader 2014	-8.300.000	-4.709.488	-1.311.200
Hensættelser vedr. arbejdsskader 2015	0	-513	-3.993.200
Hensættelser vedr. arbejdsskader 2016	0	0	-4.649.751
Forsikringshensættelser i alt	-51.396.815	-56.072.519	-42.080.473

4.3.2 Forsikringshensættelser og overskud 2016

Hensættelserne er jf. 4.3.2 mindsket med knap 14 mio. kr.

Tabel 4.3.3 Forsikringsreserve (Kr.)

Forsikringsreserve ultimo året	2014	2015	2016
	Kr.	Kr.	Kr.
Forsikringsreserve	-82.760.949	-100.961.811	-138.094.134

Det akkumulerede overskud vedrørende forsikringsordningen er reduceret med 2,5 mio. kr. svarende til årets underskud på forsikringsordningen, således at det akkumulerede overskud nu er på 82,8 mio. kr. Forsikringsreserven i form af hensat overskud fra tidligere år bør højst udgøre ca. 72 mio. kr. svarende til et års budgetterede skadesudgifter under selvforsikringen.

Det opkrævede forsikringsbidrag reduceres derfor i efterfølgende perioder, så overskuddet tilbageføres til menighedsrådene.

Det akkumulerede overskud vedrørende forsikringsordningen er steget med 37,1 mio. kr. svarende til årets overskud på forsikringsordningen, således at det akkumulerede overskud nu er på 138,1 mio. kr.